اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

پنجشنبه
• ۶ آبان ۱۴۰۰
• ۲۱ ربیع‌الاول ۱۴۴۳
• ۲۸ اکتبر ۲۰۲۱

• سال سی‌ویکم دوره جدید شماره ۱۹۱۶ • پیاپی ۳۲۳۴ • ۸ صفحه • قیمت: ۲۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

تقدیر از مدیرعامل فولاد هرمزگان در همایش طرح ایران مهربان

در همایش طرح ایران مهربان که با حضور آیت‌الله کاظم صدیقی امام جمعه موقت تهران، مرتضی بختیاری رئیس کمیته امداد امام خمینی(ره)، سردار محمد زهرایی رئیس بسیج سازندگی کشور و جمعی از خیرین ۱۴۰۰ در دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی(ره) برگزار شد از مهندس عطاالله معروفخانی مدیرعامل فولاد هرمزگان برای حمایت از ایتام و فعالیت‌های خیرخواهانه و عام المنفعه در سال‌جاری تقدیر شد.
۵

افزایش صادرات غیرنفتی با حمایت از تولید محقق می‌شود

بازگشت راکدها به چرخه تولید

یکی از مهم‌ترین مسائل روز کشور توجه ویژه به تولیدات داخلی و حمایت از کالاهای ایرانی است. برهمین اساس بازگشت واحدهای راکد تولیدی به چرخه تولید در دستور کار دولت قرار دارد.

یکی از دستاوردهای حمایت از تولید داخل، افزایش توان صادرات غیرنفتی و کاهش اتکای اقتصاد به نفت است. براساس برنامه‌ریزی‌های انجام شده و به گفته رئیس سازمان توسعه تجارت قرار است در ۴ سال آینده، صادرات غیر نفتی به ۲ برابر میزان فعلی افزایش یابد. در این بین رفع مشکلات صادرکنندگان و تسهیل تولید باید در دستور کار دولت قرارگیرد.
۳

بازار سرمایه نخستین ماه پاییز را با نوسان پشت سر گذاشت

پیش‌بینی روند معاملات بورس در آبان
۴

عکس: آیدا فریدی

سرمقاله

آمار درست نداریم
۲

یادداشت‌های امروز

انحراف در آمار آسیب‌زاست
۲

حمایت از تولید یا تولیدکننده
۳

مشکلات معاملات بورس در نیمه‌دوم سال
۴

قیمت‌گذاری فرصتی برای دلالی
۶

دریچه

جایگزینی برای ارز ۴۲۰۰ تومانی
۸

گزارش روز

تمرکز بر استراتژی توسعه تجارت با همسایه‌ها

از آغاز دولت سیزدهم تاکنون رئیس‌جمهوری بارها بر توسعه تجارت با همسایگان تاکیدکرده و خواستار ایجاد دیپلماسی اقتصادی مناسب برای افزایش مبادلات با ۱۵ کشور هم مرز با ایران شده است.
۷

آگهی مزایده عمومی
شماره ۱۴۰۰/۱۲

شرکت فولاد خوزستان «سهامی عام»

شرکت فولاد خوزستان در نظر دارد ***تعدادی اقلام مستعمل، ضایعاتی و اسقاط مازاد*** خود را طبق جدول ذیل از طریق مزایده عمومی به فروش برساند. متقاضیان محترم می‌توانند جهت بازدید، آگاهی از شرایط عمومی مزایده، خرید اوراق مزایده و ارائه پیشنهاد قیمت همه روزه به استثنای ایام تعطیل رسمی، پنجشنبه و جمعه از تاریخ ۱۴۰۰/۰۸/۰۵ لغایت ۱۴۰۰/۰۸/۱۷ از ساعت ۸ صبح الی ۱۴ به آدرس *اهواز کیلومتر ۱۰ جاده اهواز بندر امام خمینی(ره)- شرکت فولاد خوزستان درب شماره ۳، ساختمان سه طبقه ذوب، اطاق (۲۳۳ و ۲۰۷)* مراجعه نمایند.

همچنین آگهی و شرایط عمومی مزایده شماره ۱۴۰۰/۱۲ در سایت اینترنتی شرکت فولاد خوزستان به آدرس www.ksc.ir پرتال مزایده و مناقصه، قسمت مزایده قابل مشاهده و دانلود می‌باشد.

تلفن‌های تماس ۳۲۹۰۸۱۸۸ - ۳۲۱۳۶۰۵۴ - ۳۲۱۳۶۰۵۲ (۰۶۱).

ردیف	نام کالا	وزن تقریبی	واحد	توضیحات
۱	نوار نقاله سیمی ضایعاتی	۱۵۰.۰۰۰	کیلوگرم	جاروکش
۲	نوار نقاله نخی ضایعاتی	۱۵۰.۰۰۰	کیلوگرم	جاروکش
۳	ضایعات چدنی	۶۰۰.۰۰۰	کیلوگرم	مستقر در سایت کارگاه فلزی بخش فولادسازی
٤	یک قطعه استوانه‌ای شکل دارای لوله مسی با متعلقات و اتصالات	۱۰.۰۰۰	کیلوگرم	

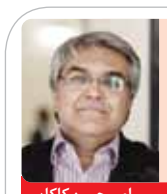
مهدی خلیلی، دبیر کمیته فروش اقلام مازاد

سر مقاله

آمار درست نداریم

امیرحسن کاکایی
عضو هیات‌علمی دانشگاه علم و صنعت

سال‌هاست درگیر موضوع نوآوری و توسعه صنعتی هستم و همیشه برایم سوال است که اختلاف کشورهای که با ما شروع کردند یا حتی از ما عقب بودند اما امروز خیلی جلوتر هستند، چیست؟ از مناظر گوناگون می‌توان این موضوع را بررسی کرد.

به‌طور قطع توسعه صنعتی مبتنی بر فناوری، ستون‌های زیادی دارد اما می‌خواهم به دو ستون مهم در نوآوری اشاره کنم: وجود آمار و اطلاعات دقیق و شفاف و رعایت حق مالکیت معنوی. هم برای یک سرمایه‌گذار و هم برای یک نوآوری یا مخترع، سه مطلب خیلی مهم است: نخست اینکه کاری که انجام می‌دهد، چقدر نوآورانه است، دوم اینکه آیا بازاری برای آن وجود دارد و سوم، آیا در این بازار رقیب هم دارد؟ البته در ادامه یک نوآور اصیل باید خیالش راحت باشد که وقتی نوآوری خود را به‌طور گسترده در بازار ارائه می‌دهد، حق‌وحقوقش محفوظ است. اصلا اینکه این حق‌وحقوق چیست، خود یک پرسش بزرگ است که باید یک مرجع مشخص به آن پاسخ دهد و درباره آن قضاوت کند.

چرا ما در ایران نوآوران مطرح که از طریق نوآوری اصیل پولدار شده باشند، نداریم؟ چرا نوآوری در ایران، این‌قدر بی‌ارزش است و اکثریت دنبال کپی‌برداری هستند؟ چرا حتی آنها که مدعی نوآوری هستند، بعد از مدتی اصرار دارند که همان محصول قبلی را به‌طور تکراری تولید کنند و تمایلی ندارند که در بازار نوآوری کنند؟ موضوع را در همین بازار خودرو دنبال کنید. ما هرچند وقت یک‌بار، یک نوآوری، نه آن‌هم از نوع اصیلش، مشاهده می‌کنیم. اما وقتی یک محصول یا نوآوری موفق شد، سال‌ها تولید آن را ادامه می‌دهند.

من به شما می‌گویم که تمام مواردی که در بالا به‌عنوان ستون‌های توسعه فهرست‌وار مطرح کردم، در ایران، تقریبا وجود ندارد. البته در ادامه این متن کوتاه، روی موضوع آمار متمرکز می‌شوم و موضوع حفاظت از مالکیت معنوی را می‌گذارم برای بعد.

در حال‌حاضر آمار درستی از تورم نداریم. نمی‌دانیم که دقیقا نرخ ارز چقدر است و ماه آینده چقدر خواهد بود؟ حجم مبادلات در مبادی ورودی و خروجی کشور در زمینه خودرو و قطعات کاملا مبهم است. در چنین حالتی، چگونه می‌توان روی برنامه تولید حساب باز کرد؟ هم‌اکنون با آمار ناقصی که ارائه می‌شود، بین ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار خودرو ناقص در طول سال در کف پارکینگ‌های خودروسازی‌ها وجود دارد. خوب در چنین حالتی، یک کارخانه‌دار چگونه می‌تواند روی برنامه‌های مربوط به تولید، حمل‌ونقل، پرداخت‌ها و... حساب باز کند. این حداقل بحث یک تولید صنعتی است که در حال‌حاضر مبهم است.

حال برویم روی موضوعات مهم‌تر. گفته می‌شود در حوزه داخلی‌سازی به‌شدت در حال کار هستند؛ خیلی عالی. اولا آمار و اطلاعاتی که در زمینه سرمایه‌گذاری ارائه می‌شود، پر از تناقض و ابهام است. از آن بدتر، اصولا میزان تحقق و زمان تحقق برنامه‌ها مشخص نیست. حالا فرض کنید یک محقق یا سازمان نوآور خیلی پولدار می‌خواهد روی یک موضوع پیشرفته مانند ECU کار کند.

واقعا آیا می‌تواند بداند که چند رقیب با چه توانایی (حداقل به لحاظ ظرفیت) وجود دارد؟ عنوان می‌شود روی زیرساخت‌ها حسابی کار کرده‌ایم. بله. ما طی سال‌های گذشته کارهای خیلی عالی روی زیرساخت‌هایی مانند برق و گاز و آب انجام داده‌ایم. حداقل ادعا زیاد کرده‌ایم. اما این دو سال با پدیده جدیدی مواجه شده‌ایم به‌نام کمبود شدید گاز و برق.

تازه متوجه شده‌ایم حداقل امسال ۱۴۰۰۰ مگاوات کمبود برق داریم و دست‌کم ۲ تا ۳ سال طول می‌کشد که با هزار و یک اماواگر، این کمبود حل شود. واقعا معنی این پدیده جز این است که آمار موجود غلط و مبهم است؟ می‌گویند که می‌خواهیم در سال یک‌میلیون خانه بسازیم. می‌خواهیم تولید خودرو را به ۳ میلیون برسانیم. آیا تا امروز آماری مبنی بر ظرفیت تولید فولاد موردنیاز مربوطه ارائه‌شده است؟ تا حالا کسی بررسی کرده که اگر همزمان تمام این برنامه‌های توسعه‌ای راه بیفتد، چقدر سنگ‌آهن می‌خواهیم؟ چقدر برق لازم داریم؟ گاز چطور؟ از آن مهم‌تر آب کجای این آمار است. همزمان می‌گویند که می‌خواهند آب را از خلیج‌فارس در حجمی انبوه به داخل کشور در مدتی کوتاه منتقل کنند.

پس نیاز بزرگی برای فولاد، برق و گاز در این زمینه به‌وجود می‌آید. واقعا کشور چنین ظرفیت برای حرکت همزمان در اجرای این برنامه‌ها را دارد؟ اصلا فرض کنید مسئولان خودشان بدانند، آیا نباید کارآفرینان و سرمایه‌گذاران چنین اطلاعاتی را داشته باشند؟ حالا فرض کنیم کل کشور را بسیج کنیم و ظرفیت تولید را به‌شدت بالا ببریم. آیا می‌توانیم بگوییم که با این رشد جمعیت و رشد اقتصاد، بعد از اینکه این طرح‌ها به‌طور موفق به انجام رسیدند، حالا این همه ظرفیت‌سازی چه می‌شود؟ در دنیای مدیریت به این نوع سرمایه‌گذاری‌ها، فیل سفید می‌گویند که نگهداری آنها نیازمند صرف سرمایه زیاد در طول زمان است و در مجموع می‌تواند زیان زیادی به سرمایه‌گذاران وارد کند. اصلا وقتی این همه طرح با موفقیت اجرا شود، بازارها، باز هم این‌گونه می‌ماند؟ وقتی آمار نباشد، همه‌چیز روی هواست. هر قدر آمارها دقیق‌تر و شفاف‌تر باشد، تصمیم‌گیری نیز می‌تواند دقیق‌تر و شفاف‌تر باشد.

البته امروز ما در ابتدا دهه سوم قرن بیست‌ویکم هستیم که نه‌تنها باید آمار کامل دقیق شفاف در اختیار داشته باشیم، بلکه باید در زمان مطلوب در اختیار قرار گیرد. امروز رقابت در دنیای کسب‌وکار سازمان‌ها و شرکت‌ها بسیار سخت و کشنده است و همین موضوع رقابت در بین ملت‌ها برای کسب سهم بیشتر از بازارها وجود دارد. امروز ملتی بهتر می‌تواند تصمیم بگیرد و اقدام موثرتر انجام دهد که دسترسی بهتری به اطلاعات دارد و به موقع آنها را تحلیل کند و الگوهای جدید را کشف کند و به موقع واکنش نشان دهد. وقتی ما در آمارهای گذشته مانده‌ایم، قطعا نه‌تنها در استخراج الگوهای جدید به‌وجود آمده با مشکل روبه‌رو می‌شویم، بلکه در کشف به موقع رخدادهای موثر اکنون هم می‌مانیم.

متاسفانه ما نه‌تنها به سمت بهبود ارائه این آمار نمی‌رویم، بلکه طرح‌هایی در فضای مجازی و اطلاعات مطرح می‌کنیم که دسترسی ما را به همین اطلاعات نیم‌بند هم با مشکل روبه‌رو می‌کند. امیدوارم مسئولان در کنار این همه مشکلات که با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند، کمی هم به موضوع ستون‌های اصلی توسعه و نوآوری و به‌ویژه مسئله آمار توجه کرده و به‌جای مانع‌تراشی، تسهیلگری کنند.

رئیس‌جمهوری با اشاره به حمله سایبری به سیستم جایگاه‌های سوخت

هدف مختل کردن زندگی مردم است

رئیس‌جمهوری هدف از حمله سایبری به سیستم جایگاه‌های سوخت را مختل کردن زندگی مردم دانست و بر ضرورت پیش‌بینی، پیشگیری و تجهیز مقابل حملات سایبری تاکید کرد. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست‌جمهوری، آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی روز چهارشنبه در جلسه هیات دولت با اشاره به حمله سایبری روز گذشته به سیستم جایگاه‌های سوخت در کشور گفت: هدف از این اقدام مختل کردن زندگی مردم بود تا بتوانند به مقاصد مشخص خود برسند. رئیس‌جمهوری افزود: در این حمله سایبری نه تنها مسئولان دچار سردرگمی نشده بلکه بلافاصله شرایط را مدیریت کردند و مردم نیز آگاهی خود را در مواجهه با این مشکل نشان دادند و با هوشیاری اجازه ندادند که کسی بتواند سوء استفاده و فرصت طلبی کند. رئیسی با تمجید از اطلاع‌رسانی به موقع رسانه ملی تأکید کرد: جا دارد صمیمانه از همراهی و همکاری مردم نیز قدردانی می‌کنیم. متقابلاً وزارت نفت باید نسبت به جبران آثار اخلال ایجاد شده، اقدام نماید که حقی از مردم ضایع نگردد. وی تاکید کرد: باید در عرصه جنگ سایبری آمادگی جدی داشت و دستگاه‌های مربوطه با تقسیم کار مناسب، اجازه ندهند دشمن در این عرصه اهداف شوم خود را پیگیری کرده و در روند زندگی مردم مشکل ایجاد کند. رئیس دولت سیزدهم در ادامه با تاکید بر اهمیت و اولویت خدمت رسانی و رفع مشکلات مردم، گفت: مسئولان باید توجه داشته باشند که هر کسی که شهروند ایران است و در این مملکت زندگی می‌کند فارغ از دین و مذهب و قوم و نژاد بر گردن ما حق دارد و ما نیز نسبت به آنان تکلیف و وظیفه خدمت رسانی داریم لذا نگاه و رویکرد مسئولان باید خدمت به همه اقشار و مردم باشد.

رئیسی همچنین با اشاره به گفت‌وگو با دانشجویان و ابراز نگرانی تعدادی از آنان از وضعیت خوابگاه‌های دانشجویی، به وزرای علوم و بهداشت و درمان دستور داد نسبت به تجهیز ترمیم و رفع مشکلات خوابگاه‌های دانشجویان متاهل و مجرد اقدامات لازم را به عمل آورند. همچنین رئیس‌جمهوری ظهر روزگذشته بازدید سرزده‌ای از وزارت نفت برای بررسی آخرین وضعیت عملیاتی کردن جایگاه‌های عرضه سوخت داشت.

به گزارش ایرنا، آیت الله سید ابراهیم رئیسی به منظور بررسی آخرین وضع عملیاتی کردن جایگاه‌های عرضه سوخت در سراسر کشور و بررسی اختلال پیش‌آمده در سامانه هوشمند سوخت در وزارت نفت حضور یافت. ساعت ۱۱ روز سه شنبه حمله سایبری به سامانه هوشمند سوخت باعث شد تا عرضه بنزین در کشور برای ساعاتی متوقف شود. البته کارشناسان فنی وزارت نفت وارد عمل شدند و با از مدار خارج کردن سامانه هوشمند در پمپ بنزین ها، عرضه بنزین آزاد در کشور آغاز شد.

در پایان همان روز نیز به‌تدریج جایگاه هایی در کشور به سامانه هوشمند متصل شدند که امکان استفاده از بنزین یارانه‌ای در آنها فراهم شد و بر اساس آخرین آمار تعداد جایگاه‌های متصل به سامانه هوشمند به ۲۲۰ جایگاه رسیده است.

از سرگیری صدور ویزای گردشگری ایران

مقررات ورود گردشگر خارجی به ایران اعلام شد

دستورالعمل نحوه حضور گردشگران خارجی در شرایط کرونا در ایران اعلام و ابلاغ شد. بر این اساس گردشگرانی که دو دوز واکسن کرونا زده و گواهی منفی PCR داشته باشند می‌توانند ویزای گردشگری دریافت کرده و به ایران سفر کنند.

این دستورالعمل بنا بر اعلام «در چارچوب رعایت بهداشت عمومی و سلامت جامعه، با توجه به اثرات مثبت گردشگری بر اقتصاد کشور، کارآفرینی، ایجاد اشتغال و برای حفظ بازارهای هدف گردشگری، احیای کسب و کارهای آسیب‌دیده این بخش و در عین حال، حفظ سلامت شهروندان و با بهره‌گیری از نظرات کارشناسان و هم‌اندیشی با دستگاه‌های متولی مطابق با مصوبات هشتاد و ششمین جلسه ستاد ملی مدیریت کرونا» تهیه شده است.

به گزارش ایسنا، ستاد ملی کرونا پس از حدود ۲۰ ماه توقف ویزای گردشگری ایران سرانجام در جلسه یادشده ستاد ملی کرونا به ازسرگیری صدور ویزا رأی مثبت داد. وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نیز پس از جلسه‌ای که هفته گذشته با وزیران امور خارجه و بهداشت داشت، اعلام کرد که صدور ویزای گردشگری ایران از اول آبان‌ماه ازسرگرفته می‌شود.

مطابق ضوابط کلی این دستورالعمل، ورود و خروج مستقیم و غیرمستقیم مسافری (گروهی و انفرادی) اتباع ایرانی و خارجی از/به مرزهای زمینی همانند مرزهای هوایی با ارائه کارت واکسن، آزمایش PCR منفی و رعایت پروتکل‌ها و دستورالعمل‌های مورد تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از اول آبان‌ماه امسال بدون مانع است.

تبصره یک این ضابطه تاکید می‌کند این مصوبه شامل تردد مستقیم و غیرمستقیم از/به کشورهای پرریسک اعلامی از سوی سازمان جهانی بهداشت توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نخواهد شد.

در تبصره دو نیز آمده که چنان‌چه در روند بیماری کشورهای همسایه تغییری حاصل شود که نیازمند اعمال محدودیت یا ممنوعیت تردد مسافری باشد، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عنوان مرجع تخصص مراتب را اعلام می‌کند و اقدامات بعدی از سوی کمیته امنیتی، اجتماعی و انتظامی صورت می‌گیرد.

در تبصره سه آمده است که به منظور مدیریت روند بیماری در داخل، تردد مسافری (انفرادی و گروهی) با اولویت مرزهای زمینی ذیل که دارای امکانات و زیرساخت‌های لازم هستند از تاریخ یادشده (اول آبان‌ماه) آغاز خواهد شد:

شلمچه در استان خوزستان (عراق)، مهران در استان ایلام (عراق)، باشماق در استان کرمانشاه (عراق/اقلیم)، پرویز خان در استان کرمانشاه (عراق/اقلیم)، تمرچین در استان آذربایجان غربی (عراق)، بازرگان در استان آذربایجان غربی (ترکیه)، سرو در استان آذربایجان غربی (ترکیه)، پل‌دشت در استان آذربایجان غربی (نخجوان)، جلفا در استان آذربایجان شرقی (نخجوان)، نوردوز در استان آذربایجان شرقی (ارمنستان)، پیله‌سوار در استان اردبیل (آذربایجان)، آستارا در استان گیلان (آذربایجان)، دوغارون در استان خراسان رضوی (افغانستان)، میلک در استان سیستان و بلوچستان (افغانستان)، میرجاوه در استان سیستان و بلوچستان (پاکستان).

تبصره چهار نیز اشاره می‌کند که صدور روادید گردشگری برای متردیدین از مرزهای بین‌المللی در چارچوب دستورالعمل تردد مسافران از سوی وزارت امور خارجه بدون مانع است.

تبصره پنج نیز یادآور می‌شود تردد کلیه وسایل نقلیه عمومی و شخصی با رعایت پروتکل‌های بهداشتی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بدون مانع است.

تشدید مراقبت‌های بهداشتی در مرزهای هوایی و مرزهای مجاز زمینی تبصره سه، افزایش نیروهای انسانی متخصص به منظور انجام تست‌های تشخیص بیماری کووید - ۱۹ از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری جمعیت هلال‌احمر از جمله نکات الزامی این دستورالعمل برای اجرای طرح است.

این دستورالعمل با رویکرد احترام متقابل به گردشگران بین‌المللی تهیه شده است، بنابراین در صورت مشاهده رفتار تبعیض‌آمیز کشوری نسبت به گردشگران ایرانی، براساس اصل عمل متقابل تصمیم‌گیری خواهد شد.

همچنین، آزمایش PCR منفی برای گروه‌های سنی بالای ۱۲ سال باید دارای اعتبار ۹۶ ساعت باشد.نظارت بر اجرای این دستورالعمل به عهده وزارت گردشگری (میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی) بوده و در صورت مشاهده تخلف مراتب از طریق مراجع قانونی پیگیری و گزارش‌های لازم به کمیته امنیتی، اجتماعی و انتظامی ستاد ملی مدیریت کرونا ارائه می‌شود.

درصورت اجرا نشدن مفاد این دستورالعمل توسط دفاتر خدمات مسافرتی و سایر تاسیسات گردشگری دارای مجوز، وزارت گردشگری مطابق مقررات اقدام می‌کند. این دستورالعمل همچنین وظایفی را برای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت امور خارجه، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران، نیروی انتظامی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما به طور مجزا تعیین کرده است.

بر اساس این دستورالعمل، نظارت بر عملکرد و فعالیت دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری در حیطه کنترل و رعایت مسائل بهداشتی از سوی گردشگران (اعم از اخذ ویزا، ترانسفر، ررزو محل اقامت، غذا، مراقبت‌های بهداشتی و خروج مسافرین پس از انقضای مدت روادید)، نظارت بر الزام اسکان گردشگران خارجی در اقامتگاه‌های مجاز توسط دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری، واکسیناسیون کووید و دریافت کارت واکسن کرونای تمام کارکنان، شاغلان و خدمات‌دهندگان در تاسیسات و مراکز گردشگری و اماکن زیارتی و راهنمایان گردشگری، تشدید نظارت بر فعالیت تاسیسات گردشگری اعم از هتل‌ها، هتل آپارتمان‌ها و مهمانپذیرها برای رعایت پروتکل‌های بهداشتی اعلامی، معرفی واحدهای غیرمجاز و یا مجاز که در رعایت پروتکل‌های بهداشتی و مفاد دستورالعمل ابلاغی اهتمام لازم را ندارند، به مراجع قانونی و قضایی و جلوگیری از ادامه فعالیت آن‌ها، برنامه‌ریزی و سیاستگذاری در راستای بهره‌برداری از تجربیات و توانمندی‌های حاصله در امر مدیریت بیماری کرونا در طول ۲۰ ماه گذشته با هدف ایجاد بسته‌های جدید گردشگری از جمله در بحث جذب گردشگر برای واکسن (تولید داخلی)، هماهنگی با وزارت راه و شهرسازی به منظور نصب پلاکاردها و بنرهای آموزشی در مبادی مرزی (به ویژه زمینی) مبنی بر رعایت پروتکل‌ها، استفاده از ماسک و قوانین مرتبط با کرونا در کشور، تسهیل کردن شرایط بازگشت گردشگرانی که در مدت زمان حضور در جمهوری اسلامی ایران مبتلا به کرونا شده و امکان طی فرآیند قرنطینه ۱۴ روز را ندارند با هماهنگی وزارت راه و شهرسازی، تعیین و معرفی مراکز اقامتی برای قرنطینه گردشگرانی که از طریق مرزهای هوایی وارد کشور شده و دارای علائم و بیماری هستند، با اولویت استان‌های گردشگرپذیر (تهران، اصفهان، فارس، خراسان رضوی، آذربایجان شرقی، هرمزگان) از جمله وظایف مشخص‌شده برای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی است. تامین نیروی انسانی کافی در مراکز مراقبت بهداشت مرزی، جلوگیری از ورود گردشگرای خارجی‌ای که با وجود داشتن کارت واکسن و آزمایش منفی پی سی آر دارای علائم بیماری هستند در مرزهای زمینی و برگشت دادن آنها به خاک خود با همکاری نیروی انتظامی مستقر در مرز، مراقبت سندرمیک گردشگران در صورت نیاز انجام ارزیابی‌های تکمیلی و نمونه‌گیری در بدو ورود از مرزهای زمینی، هوایی و دریایی، و کنترل دقیق مدارک مورد نیاز برای ورود گردشگران به کشور از جمله داشتن کارت واکسن و تست منفی PCR از جمله وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

وزارت امور خارجه نیز موظف است تدابیر و تمهیدات لازم برای فراهم کردن ثبت مشخصات میزبان و محل اقامت گردشگران انفرادی در سامانه روادید الکترونیک و صدور روادید منوط به رزرو محل اقامت (واچر) را اتخاذ کند.

در شرایط خاص صدور روادید گردشگری با تشخیص نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور با توجه به شرایط کشورها بدون مانع است.

در صورت مثبت شدن آزمایش‌های تشخیصی PCR پس از ورود به کشور، گردشگر با هزینه خود اقدام به قرنطینه در مراکز اقامتی مجاز می‌کند و تردد دوباره آنها در کشور منوط به دریافت پاسخ منفی آزمایش PCR است. گردشگر باید متعهد به اقامت در مراکز اقامتی مجاز (دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت گردشگری) شود.

وزارت امور خارجه موظف است نتیجه درخواست ویزای‌های گردشگری را حداکثر ظرف مدت ۷۲ ساعت به دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری متقاضی و درخواست‌کننده ویزا اعلام کند.

تکمیل فرم خوداظهاری سلامت توسط گردشگر قبل از ورود به ایران، و دریافت بیمه‌نامه معتبر (که مشتمل بر بیمه کرونا نیز می‌شود) توسط گردشگران قبل از صدور روادید الزامی است.

وزارت راه و شهرسازی نیز موظف شده است برای صدور مجوزهای لازم به منظور تردد کلیه وسایل نقلیه عمومی و شخصی از مرزها با رعایت پروتکل‌های بهداشتی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هماهنگی‌های لازم را انجام دهد، با وزارت گردشگری به منظور نصب پلاکاردها و بنرهای آموزشی در مبادی مرزی (به ویژه مرز زمینی) مبنی بر رعایت پروتکل‌ها، استفاده از ماسک و قوانین مرتبط با کرونا در کشور هماهنگ باشد، شرایط بازگشت گردشگرانی که در مدت زمان حضور در جمهوری اسلامی ایران مبتلا به کرونا شده و امکان طی فرآیند قرنطینه ۱۴ روز را ندارند، تسهیل کند، مراکز قرنطینه مخصوص گردشگران ورودی از مرزهای هوایی را از طریق شرکت‌های هواپیمایی اطلاع‌رسانی کند، فضای مناسب نگهداری موقت مسافران و گردشگران دارای علائم بیماری در مرزهای زمینی برای هماهنگی بازگشت آنها را فراهم و فضای قرنطینه موقت در فرودگاه‌های استان‌های گردشگرپذیر به منظور فراهم کردن زمینه انتقال آنها به مراکز تعیین‌شده قرنطینه را پیش‌بینی کند.

براساس این دستورالعمل، تمام هزینه‌های تست PCR و قرنطینه در داخل ایران بر عهده گردشگر بوده که از طریق پوشش بیمه‌ای پرداخت می‌شود.

وزارت اطلاعات نیز موظف شده است اعلام نتیجه درخواست‌های ویزای گردشگری حداکثر ظرف مدت ۷۲ ساعت را تسهیل کند و گزارش‌های دوره‌ای از روادید صادرشده ارائه دهد.

نیروی انتظامی نیز موظف است مجوزهای لازم برای تردد کلیه وسایل نقلیه عمومی و شخصی از مرزها با رعایت پروتکل‌های بهداشتی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی را صادر کند، تمدید روادید گردشگران ورودی را تسهیل کند، جلوگیری از فعالیت و پلمب واحدهای غیرمجاز و متخلف اعلام‌شده از سوی وزارت گردشگری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در چارچوب قوانین و مقررات را انجام دهد و از ورود گردشگرانی که علائم بیماری کووید دارند، تست یا کارت واکسن کرونا همراه ندارند، و بیمه‌نامه و فرم خوداظهاری ارائه نمی‌کنند، جلوگیری کند.

یادداشت

انحراف در آمار آسیب زاست

علی رهبری
کارشناس اقتصاد

در عصر حاضر از آمار و اطلاعات، برنامه‌ریزی و مدیریت به‌عنوان عوامل توسعه پایدار یاد می‌شود. نخستین گام در شناسایی درست وضعیت موجود و سپس برنامه‌ریزی برای بهبود وضعیت، در گرو در دسترس بودن آمار و اطلاعات درست است. درواقع شناسایی و حل مسئله ارتباط تنگاتنگی با در دسترس بودن و صحت آمار دارد.

برای داشتن یک کسب‌وکار برنامه و نقشه درست برای تولید کالا در حوزه صنعت داشتن آمار واردات، آمار میزان تولید کالا، آمار صادرات و ظرفیت طرح‌های در حال احداث مورد نیاز است.

براساس آمار واردات و تولید کالا، میزان عرضه تخمین زده می‌شود و مقدار تقاضای کالا نیز برمبنای آمار ثبت مواد اولیه مورد نیاز در واحدهای تولیدی و میزان صادرات کالا تخمین زده خواهند شد. میزان تقاضا و عرضه در سال‌های بعد نیز براساس آمار ظرفیت و مواد اولیه مورد نیاز واحدهای در حال احداث تخمین زده خواهد شد.

امروزه آمارهای مربوط به حوزه صنعت و بازرگانی را می‌توان از سازمان‌ها و مراکزی مانند مرکز آمار ایران، سازمان صنعت، معدن و تجارت، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه تجارت، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی دریافت کرد که این تعدد مراکز ثبت آمار و در برخی موارد فرمت نادرست ارائه آمار باعث ایجاد مشکلاتی در استفاده از آمارها می‌شود. تناقض ارقام مربوط به آمارهای منتشرشده توسط این سازمان‌ها و مراکز یکی از این مشکلات است. این تناقضات گاه به دلیل تهیه آمار از روش‌های مختلف است. برای مثال، آمار واردات در بانک مرکزی به‌واسطه گواهی‌های ثبت آماری و در گمرک جمهوری اسلامی ایران براساس اظهارهای گمرکی و HS کدها تهیه می‌شوند.

به دلیل متفاوت بودن تعرفه‌های گمرکی کالا، بازرگانان عموما از HS کدهای با تعرفه گمرکی کمتر استفاده می‌کنند و در پاره‌ای از موارد یک HS کد برای گونه‌های مختلف یک کالا استفاده می‌شود که این امر بروز اشکالات جدی در تهیه آمار را در پی دارد و صحت اطلاعات تهیه‌شده را زیر سوال می‌برد.

درباره آمارهای منتشرشده مربوط به میزان تولید کالاهای صنعتی و ظرفیت طرح‌های در حال احداث نیز اطلاعات براساس پروانه‌های بهره‌برداری، سامانه آمار تولید واحدهای صنعتی و جوازهای تاسیس صادرشده از سوی سازمان صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شوند. در زمینه پروانه‌های تولید می‌توان گفت ظرفیت‌های اسمی وگاه غیرواقعی درج‌شده روی پروانه‌های بهره‌برداری واحدهای صنعتی انحراف در آمار ایجاد می‌کنند. به این انحراف آمار تولیدکننده‌های بدون مجوز و پروانه بهره‌برداری را نیز اضافه کنید. این امر درباره جوازهای تاسیس و سهولت تغییر ظرفیت اسمی در جوازهای تاسیس واحدهای در حال احداث و سامانه بهین‌یاب نیز صدق می‌کند که صحت آمار تهیه‌شده بر این اساس را زیر سوال می‌برد.

درباره سامانه آمار تولید واحدهای صنعتی نیز می‌توان گفت به دلیل یکپارچگی فرآیندها و استفاده از این آمار در سایر فرآیندهای وزارتخانه از جمله فرآیند دریافت مواد اولیه از بورس و پتروشیمی و دونرخی بودن نرخ کالاهای سهمیه‌ای، عموما از سوی صنعتگران اطلاعات درست درج نمی‌شود تا سهمیه‌های بهین‌یاب واحدهای صنعتی برای خرید مواد اولیه از بورس و پتروشیمی‌ها کاهش پیدا نکند.

کافی است نگاهی به اختلاف نرخ حواله‌های مواد اولیه‌ای که بدون سهمیه بهین‌یاب در بازار خرید و فروش می‌شوند بیندازید! به علاوه در بسیاری از موارد آمارهای واحدهای صنعتی به‌روز نیست بنابراین هیچ‌یک از آمارهای مورد نیاز برای طراحی بیزینس پلن برای سرمایه‌گذاری در حوزه صنعت درست و دقیق نیست و در نتیجه باعث بالا رفتن خطا و ریسک سرمایه‌گذاری می‌شود. سرمایه‌گذاران همواره در پی بازارهای شفاف هستند و این شفافیت محقق نمی‌شود مگر با ارائه آمارهای درست و بروزرسانی شده از سوی سازمان‌ها و مراکز متولی تهیه آمار.

افزایش صادرات غیرنفتی با حمایت از تولید محقق می‌شود

بازگشت راکدها به چرخه تولید

یکی از مهم‌ترین مسائل روز کنونی در کشور توجه ویژه به تولیدات داخلی و حمایت از کالاهای ایرانی است. برهمین اساس بازگشت واحدهای راکد تولیدی به چرخه تولید در دستور کار دولت قرار دارد. یکی از دستاوردهای حمایت از تولید داخل، افزایش توان صادرات غیرنفتی و کاهش اتکای اقتصاد به نفت است. براساس برنامه‌ریزی‌های انجام شده و به گفته رئیس سازمان توسعه تجارت قرار است در افق ۴ سال آینده، صادرات غیر نفتی را به میزان ۲ برابر افزایش یابد. در این بین رفع مشکلات صادرکنندگان و تسهیل تولید باید در دستور کار دولت قرارگیرد.

عکس: صنعت

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

بازگشت ۷۸۰ واحد راکد به چرخه تولید

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به احیا و بازگشت ۷۸۰ واحد راکد به چرخه تولید از ابتدای سال، گفت: مشکلات مدیریتی، تسهیلات بانکی، کمبود سرمایه در گردش و تامین مواداولیه از عوامل راکد شدن واحدهاست.

علی رسولیان در گفت‌وگو با مهر در مورد وضعیت واحدهای تولیدی و صنعتی راکد، اظهار کرد: یکی از برنامه‌های جدی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی و البته طبق تاکید دولت، بحث احیای واحدهای راکد و استفاده از حداکثر ظرفیت موجود واحدها است. در همین راستا کلینیک‌های کسب و کار را در نواحی و شهرک‌های صنعتی راه‌اندازی کردیم و از این طریق واحدهای راکد و نیمه راکد شناسایی شدند.

رئیس سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی با بیان اینکه ۹۰۰ مشاور انتخاب شدند و واحدهای راکد را شناسایی می‌کنند، افزود: از ابتدای امسال تاکنون بیش از ۷۸۰ واحد راکد احیا شدند و به چرخه تولید بازگشتند. بر اساس آمار تعداد واحدهای راکد ۱۰ درصد کاهش یافته و ۱۲ درصد از اشتغالی که از دست رفته، کاهش یافته است.

وی ادامه داد: ارزیابی‌ها نشان می‌دهد که عمده مشکلات به تسهیلات بانکی، کمبود سرمایه در گردش و مباحث تأمین مواد اولیه و ماشین‌آلات مربوط بوده است؛ بررسی ۷۸۰ واحد احیا شده نیز نشان می‌دهد که ۴۲ درصد از واحدها به سرمایه‌گذار جدید واگذار شده است که هم مشکل مدیریتی را حل کرده و هم تأمین مالی کرده است. ۱۰ درصد هم با تأمین تسهیلات از طریق تزریق سرمایه در گردش یا سرمایه ثابت، مشکلشان حل شده است. همچنین ۱۶ درصد با تأمین مواد اولیه احیا شده‌اند. ۱۱ درصد از واحدها هم تولید محصول جدید و متناسب با بازار داشته‌اند. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت تصریح کرد: باقی مشکلات نیز درصدهای کمتری دارند مثلاً ۳ درصد از واحدها با رفع مشکل زیرساختی، یک درصد با رفع مشکل حقوقی و یک درصد هم با انتقال تکنولوژی احیا شده‌اند. رسولیان گفت: در حال هماهنگی با سازمان برنامه و بودجه هستیم تا ۲۰۰ میلیارد تومان از منابع خود را اختصاص دهیم تا از طریق مشارکت با بانک‌ها، ۵۰۰ میلیارد تومان تأمین کنیم و برای تأمین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط راکد، استفاده کنیم. البته طرح تام وزارت صمت هم برای تأمین مالی کمک کرده است.

صادرات غیر نفتی را ۲ برابر می کنیم

یکی از دستاوردهای حمایت از تولید داخل، افزایش توان صادرات غیرنفتی و کاهش اتکای اقتصاد به نفت است. رئیس سازمان توسعه تجارت با بیان اینکه در میان مدت، تغییر ساختار و همچنین اراده، لازم است، افزود: در افق ۴ سال آینده، صادرات غیر نفتی را به میزان ۲ برابر افزایش خواهیم داد.

به گزارش مهر، علیرضا پیمان پاک ضمن بیان این مطلب افزود: پارسال، تجارت خارجی ما حدود ۳۸ میلیارد دلار بود که امسال به ۴۵ میلیارد دلار می‌رسد و در افق ۴ سال آینده به حداقل ۷۰ میلیارد دلار خواهد رسید.

وی با اشاره به برخی کشورهای موفق در حوزه صادرات گفت: سیاست‌گذاری کلان در حوزه تجارت داخلی، خارجی و بین‌المللی، زمانی که در قالب یک برنامه و طرح کلان دیده شود قابل مدیریت است و برای صادرات، تولید می‌کنیم نه اینکه مازاد تولید را صادر کنیم.

پیمان پاک با بیان اینکه وزارت صنعت، معدن و تجارت باید هم افزایی ایجاد کند، افزود: ۳۶ طرح تحولی را در این وزارت تعریف کردیم که در میان مدت و یک تا ۲ سال آینده به نتیجه خواهد رسید.

وی گفت: تشتت قوانین و مواردی که در بانک مرکزی اتفاق می‌افتد ناشی از دیدگاه بخشی است؛ بانک مرکزی فقط بخش خودش را می‌بیند در صورتی که باید نگاه را ملی کنیم.

پیمان پاک افزود: اکنون حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد صادرات کشورمان می‌تواند صادرات خام محسوب شود، زیرا انرژی و مواد اولیه ارزان نرخ داریم به همین علت به راحتی می‌توانیم صادر کنیم، اما در جایی که بحث زنجیره ارزش و فرآوری و دانش‌بنیان مطرح است، اعداد ما پایین می‌آید.

> یکی از دستاوردهای حمایت از تولید داخل، افزایش توان صادرات غیرنفتی و کاهش اتکای اقتصاد به نفت است. قرار است تا ۴ سال آینده، صادرات غیر نفتی ۲ برابر افزایش یابد

سهم ایران در تجارت بین‌الملل

با این همه فعالان حوزه تولید و صادرکنندگان با مشکلات متعددی مواجه هستند. نایب رئیس اتاق ایران با اشاره به مشکلات صادرکنندگان گفت: متاسفانه در سال‌های گذشته به بحث تجارت بین‌المللی توجه کافی نداشتیم در حالی که در جهان، حجم تجارت خارجی رو به افزایش است. حسین سلاح ورزی ادامه داد: سهم ایران در تجارت بین‌المللی در سال ۱۳۹۵ حدود ۳ دهم درصد تجارت بین‌المللی در سطح جهان بود که این سهم در سال ۱۳۹۹ به دو دهم درصد یعنی حدود ۳۰ درصد کاهش یافت. وی گفت: ارزش دلاری حجم تجارت خارجی ما در سال ۱۳۹۹ نسبت سال ۱۳۹۸، سیزده درصد کاهش یافت و از ۸۵ میلیارد دلار به ۷۳ و هشت دهم میلیارد دلار کاهش یافته است. سلاح ورزی افزود: ضعف‌های اساسی در بخش‌های مختلف داشتیم و در زمینه زیرساخت‌های بازرگانی از جمله لجستیک، ترانزیت، بیمه و بازاریابی کاری نکردیم و هنوز راهبرد تجاری مدرن نداریم.

وی اضافه کرد: مناطق آزاد تجاری را راه‌اندازی کردیم که هدف آن کمک به توسعه تجارت خارجی بود، اما آمارها نشان می‌دهد در عمل، نتوانستند در این راستا نقشی را ایفا کنند.

نایب رئیس اتاق ایران گفت: نخستین کشوری هستیم که صادرکنندگان را با روش‌های مختلف، تعزیر و تنبیه می‌کنیم و این در دنیا سابقه ندارد.

سلاح ورزی افزود: اگر قرار است هاب روابط اجتماعی و اقتصادی منطقه شویم مستلزم این است که از نظر دیپلماسی اقتصادی، خیلی فعال‌تر عمل کنیم. وی ادامه داد: در این شرایط باید توافق‌ها و پیمان‌های دو و چند جانبه را با کشورهای پیرامون، خیلی جدی بگیریم و اقداماتی انجام شود تا هزینه مبادله برای صادرکنندگان کاهش یابد.

سوء مدیریت عامل اصلی نابسامانی تجارت

حسین هرورانی کارشناس اقتصادی بیشتر نابسامانی در تجارت خارجی کشورمان در سال‌های اخیر را ناشی از سو تدبیر و سو مدیریت دانسته و گفت: از سال ۱۳۹۷ تا شهریور ۱۳۹۹ بالغ بر ۷۰ مورد آیین‌نامه و بخشنامه توسط هیات وزیران صادر شده که همه آن در حوزه صادرات بوده است و ۷ مورد آن درباره ممنوعیت صادرات بوده است.

هرورانی با بیان اینکه صادرکنندگان به ثبات نیاز دارند، افزود: باید راهبرد توسعه تجارت داشته باشیم؛ هیچ آماری از صادرات با ارزش افزوده بالا و پایین نداریم و این نشان می‌دهد دغدغه‌ای برای توسعه صادرات کشور، وجود ندارد و جهت گیری صادرات ما باید به سمت صادرات ارزش افزوده بالا باشد.

وی اضافه کرد: دولت، تنها کاری را که انجام داده این است که فقط عوارض وضع کرده و به نوعی، سیستم را مختل کرده است.

کارشناس اقتصادی گفت: بر اساس آمار گمرک در خصوص ارزش هر تن کالاهای صادراتی از ۵۷۰ دلار در سال ۱۳۹۵ به ۳۰۰ دلار در سال ۱۳۹۹ رسیده است و این نشان می‌دهد با افت بسیار شدیدی مواجه شدیم و صادرات با ارزش افزوده پایین بسیار گسترش یافته است.

وی افزود: بر اساس آمار بانک جهانی برای کالاهای با ارزش افزوده بالا، آمار صادرات ایران در سال ۲۰۱۸، حدود ۱۷۵ میلیون دلار بوده است و به طور متوسط سالیانه ۴۲ میلیون دلار صادرات داریم یعنی کمتر از یک درصد صادرات ما با ارزش افزوده بالا بوده است و بقیه صادرات مربوط به مواد خام و پتروشیمی و مانند آن بوده است.

هرورانی گفت: برخی اقدامات فوری لازم است از جمله اینکه دیپلماسی تجاری و اقتصادی با ۱۵ کشور همسایه مان را به شدت پیگیری کنیم. وی افزود: از ابتدای انقلاب تا کنون حدود ۱۴۸ موافقتنامه بازرگانی و گمرک در حوزه صادرات و واردات داشتیم، اما هیچکدام از آنها آسیب شناسی نشده است که چه نتیجه‌ای داشته است.

هرورانی گفت: میزان اطلاعاتی که سازمان توسعه تجارت از بازارهای هدف قرار می‌دهد به هیچ عنوان کافی نیست هیچ راهنما و چراغ راهی به صادرکننده نشان نمی‌دهند تا صادراتمان رشد یابد.

صنعت کمبود نقدینگی دارد

با وجود تمام موارد یادشده، تولید و صنعت همچنان با کمبود نقدینگی هم مواجه است. معاون طرح و برنامه وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه تامین مالی واحدهای تولیدی از چالش‌های این بخش است، گفت: حدود ۱۵۰ تا ۲۵۰ هزار میلیارد تومان کمبود نقدینگی در بخش صنعت داریم. به گزارش صدا و سیما سید مهدی نیازی اظهار کرد: با توجه به نیاز ۶۵۰ هزار میلیارد تومانی بخش صنعت به تسهیلات، بر اساس گزارش بانک مرکزی سرمایه در گردش پرداخت شده به حوزه صنعت در قالب تسهیلات حدود ۴۳۵ هزار میلیارد تومان بوده است. معاون طرح و برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه تامین مالی واحدهای تولیدی از چالش‌های این بخش است، اضافه کرد: بیش از ۵۰ درصد مشکلات بخش صنعت مربوط به تامین مالی است. سهم بخش صنعت در تسهیلات بانکی سال ۹۹ فقط ۳۰ درصد کل تسهیلات بانک‌ها بوده است در حالی که بر اساس قانون برنامه ششم توسعه این رقم باید در پایان برنامه به ۴۰ درصد تسهیلات برسد که اکنون ۱۰ درصد کسر منابع مالی داریم. این کمبود منابع موجب تعطیلی بنگاه‌ها و کاهش ظرفیت تولید و اشتغال آنها شده است. نیازی گفت: از ۳۷۲ هزار میلیارد تومانی که در شش ماه نخست امسال از بانک‌ها دریافت کرده‌ایم، ۲۹۰ هزار میلیارد تومان برای سرمایه در گردش بخش صنعت بوده است در حالی که با توجه به نرخ تورم، نقدینگی مورد نیاز ما در این بخش یکهزار هزار میلیارد تومان است تا بتوانیم ظرفیت‌های سال گذشته خود را فعال نگهداریم. وی ادامه داد: با توجه به اینکه در چند سال اخیر رشد اقتصادی ما منفی بوده است برای افزایش رشد اقتصادی دست کم به سالی ۲۰۰ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری نیاز داریم.معاون طرح و برنامه وزارت صمت گفت: طرح‌های نیمه کار بسیاری در کشور وجود دارد که به دلیل کمبود منابع رها شده است و نظام بانکی باید فکری برای آن بکند. نیازی افزود: سال گذشته بانک‌ها یکهزار و ۹۰۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات پرداخت کرده‌اند که ۷۴۴ هزار میلیارد تومان به بخش خدمات، ۵۷۰ هزار میلیارد تومان به صنعت، ۱۲۶ هزار میلیارد تومان به کشاورزی و ۱۰۴ هزار میلیارد تومان به مسکن اختصاص یافته است و اگر انحراف منابع وجود داشته باشد باید همه حوزه‌ها به تفکیک آسیب شناسی شود تا مشخص گردد کدام حوزه انحراف بیشتری داشته است.

وی گفت: در سال ۹۷ بازرگانان برای واردات کالا و دریافت ارز رتبه‌بندی شدند که تجربه موفقی بود و واردات به اعتبار بازرگانان وابسته شد و این را باید در بخش‌های دیگر نیز پیاده کرد.نیازی ادامه داد: نظام بانکی می‌تواند از زیرساخت نظام رتبه سنجی و سامانه جامع تجارت وزارت صنعت، معدن و تجارت برای پرداخت تسهیلات استفاده کند.وی افزود: باید تقاضای مالی از نظام بانکی کاهش یابد و روش تأمین مالی نظام زنجیره‌ای را دنبال کنیم.

نظام تامین مالی کشور نیاز به بازآفرینی دارد

سید شمس‌الدین حسینی رئیس کمیسیون ویژه جهش و رونق تولید مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه نظام تامین مالی کشور نیاز به بازآفرینی دارد، گفت: ۸۰ درصد نیازهای مالی از نظام بانکی تأمین می‌شود که این کار را مشکل کرده است و باید به دیگر بخش‌های درآمدی توجه کنیم. وی افزود: نباید انتظار داشته باشیم هر میزان منابع نیاز داریم، می‌توانیم از سیستم بانکی تامین کنیم.

حسینی گفت: وجود اطلاعات نامتقارن در سیستم بانکی موجب انتخاب نادرست مشتری به وسیله بانک‌ها شده است و بر این اساس برخی مشتری‌ها منابع را به انحراف می‌برند. وی افزود: نظام اعتبارسنجی و تامین رتبه بانکی، توسعه لازم را نیافته است البته نباید این کار فقط به وسیله بانک‌ها انجام شود بلکه باید مؤسسات اعتبار سنجی ایجاد کنیم.رئیس کمیسیون ویژه جهش و رونق تولید مجلس شورای اسلامی گفت: باید نظام اطلاعاتی منسجمی برای استفاده بانک‌ها از آن وجود داشته باشد.

سخن پایانی

حمایت از تولید و سرمایه‌گذاری همواره یکی از سیاست‌های اعلام شده ۴۰ سال اخیر در کشور بوده و صدها حکم و مقرره قانونی، صرفا با هدف حمایت از تولید در ایران به تصویب رسیده است. پرداخت انواع تسهیلات ریالی و ارزی، اعطای انواع یارانه، ارائه زمین و انرژی ارزان، خریدهای اجباری بخش خصوصی و دولتی از تولیدات داخلی و وضع تعرفه‌های وارداتی از آن جمله‌اند. اگر نتیجه حمایت از تولید را رشد اقتصادی بدانیم، آمار صندوق بین‌المللی پول از تولید ناخالص داخلی کشورهای منطقه خاورمیانه و شمال افریقا نشان می‌دهد درحال‌حاضر تولید ناخالص داخلی ایران به‌عنوان سومین اقتصاد منطقه با کشور دوم یعنی عربستان سعودی بیش از ۱.۸ برابر و با کشور اول یعنی ترکیه، بیش از ۲.۴ برابر فاصله دارد.

یادداشت

حمایت از تولید یا تولیدکننده

علیرضا حائری - عضو هیات مدیره جامعه متخصصین نساجی ایران

تفاوت ظریفی بین حمایت از تولید با حمایت انحصاری از تولیدکننده وجود دارد و چنان‌چه به جای حمایت از تولید فقط به حمایت از تولیدکننده بپردازیم، بهشت موقتی برای برخی تولیدکنندگان داخلی و البته محدود واردکنندگان مجاز فراهم کرده‌ایم که تاوان آن را صنایع و مردم پرداخت خواهند کرد.

شکی نیست که تولید منشاء همه آثار مثبت در اقتصاد، معیشت و حتی زندگی اجتماعی هر ملت و تمدن بوده و حمایت از آن در اولویت است. بر اثر تولید و حمایت از آن است که رفاه اجتماعی، رشد اقتصادی و ثروت ملی حاصل شده و ارتقاء می‌یابد، در کنار آن کاهش قیمت‌ها رخ می‌دهد، بیکاری نیز ریشه‌کن می‌شود و با ریشه کنی بیکاری، بسیاری از معضلات اجتماعی نیز فروکش می‌کند.

برای همین است که در سال‌های اخیر همواره شعار سال و هدف‌گذاری آن بر پایه رونق تولید، جهش تولید و حمایت از تولید و تلاش برای مانع‌زدایی از روند تولید بنا نهاده شده است.

اما فرق است بین حمایت از تولید و حمایت صرف از تولیدکننده و این دو شعار با همدیگر هم‌پوشانی کامل نداشته و تفاوت‌های ظریفی دارند که باید به آن دقت کرد تا از مسیر اصلی منحرف نشویم.

همان‌طور که پیشتر نیز آمد بر اثر حمایت از تولید، اهداف کلانی از قبیل رشد اقتصادی، تولید ثروت، اشتغال‌زایی، کاهش تورم و بالاخره افزایش صادرات و ارزآوری و در یک کلام، رفاه عمومی محقق خواهد شد، اما در اثر حمایت انحصاری و صرف از تولیدکننده، همان‌طور که در برخی فعالیت‌های تولیدی نیز مشاهده می‌شود اهدافی از قبیل کاهش نرخ تورم، افزایش صادرات، ارزآوری و رقابت‌پذیری در سطح بین‌المللی اتفاق نخواهد افتاد، بلکه برعکس در مواقعی بر اثر انحصار ایجاد شده به بهانه حمایت از تولیدکنندگان، شاهد افزایش نرخ تولیدات داخلی نیز هستیم که در این صورت خسارت آن را مصرف‌کننده و آحاد جامعه پرداخت می‌کنند.

متاسفانه دولتمردان ما در برخی رشته‌های تولیدی، هدف حمایت از تولید را با حمایت از تولیدکننده اشتباه گرفته و از مسیر اصلی منحرف شده و فقط به حمایت از تولیدکنندگان آن‌هم با شیوه‌های غیراصولی پرداختند که تبعات منفی آن بر تورم داخلی کاملا مشهود است.

ممنوعیت واردات برخی از کالاهای مورد نیاز جامعه که در داخل کشور با کمبود کیفی و کمّی آن کالا روبه‌رو هستیم یا واردات انحصاری آن توسط چند تولیدکننده و نه همه افرادی که مجاز به امر تجارت هستند، از نمونه سیاست‌های حمایت از تولیدکنندگان است که منافع آن فقط به جیب برخی تولیدکننده‌ها سرازیر می‌شود و آحاد مردم نه تنها از آن نفعی نمی‌برند بلکه تاوان حمایت غیر اصولی دولت از تولیدکنندگان را نیز از جیب خود پرداخت می‌کنند.

برخی از تولیدکنندگان داخلی نیز نشان داده‌اند که در شرایط انحصاری و غیر رقابتی و ممنوعیت واردات، کمتر به فکر مصرف‌کنندگان هستند و تا آن جایی که می‌توانند از شرایط پیش آمده به نفع منافع خود بهره‌برداری می‌کنند.

یکی از آخرین نمونه‌های این سیاست، وضعیت نخ در بازار داخل است که از نظر اتخاذ چنین روشی با افزایش شدید قیمت و البته با زمان‌های طولانی تحویل مواجه شده و نرخ‌های آن در بازار داخل به‌مراتب گرانتر از مشابه وارداتی آن شده است. به‌طور طبیعی این فشار قیمتی به حلقه‌های بعدی زنجیره تولید یعنی بافندگان و سپس تولیدکنندگان پوشاک وارد شده و در نهایت به مصرف‌کنندگان داخلی تحمیل می‌شود.

بدیهی است که با توجه به کاهش قدرت خرید مردم، چنین تولیداتی قادر به جذب در بازار داخلی نشده و با توجه به اینکه از مشابه خارجی نیز گرانتر است، قابلیت صادرات را نیز نداشته و در نهایت در بازار پس زده می‌شوند و ضرر آن در درازمدت به چشم همگان اعم از مصرف‌کننده و تولیدکننده خواهد رفت.

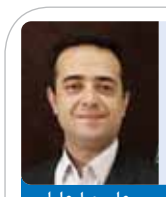
در چنین حالتی، شرایط مناسبی برای رونق مجدد قاچاق نیز مهیا خواهد شد که موضوع بحث این یادداشت نیست.

با اتخاذ چنین سیاستی، صنعت ریسندگی کشور یا هر صنعت دیگری که این‌گونه مورد حمایت دولتی قرار بگیرد، کم‌کم از نظر قیمتی قدرت رقابت با رقبای منطقه‌ای خود را از دست داده و با توجه به بازار انحصاری داخلی، تبدیل به یک صنعت محلی و درون‌گرا شده و قدرت صادرات و ارزآوری خود را نیز به‌تدریج از دست خواهد داد. اتفاقی که پیشتر برای پوشاک و خودروسازی ما نیز رخ داده است و این دو رشته صنعتی نیز به لحاظ بازار انحصاری و گلخانه‌ای که سیاست‌های دولت برایشان فراهم کرده است، تبدیل به صنایعی محلی و غیر رقابتی شده‌اند که فقط برخی تولیدکنندگان داخلی از این وضعیت سود می‌برند.

بر این اساس باید گفت که فرق ظریفی بین حمایت از تولید با حمایت انحصاری از تولیدکننده وجود دارد و چنانچه به جای حمایت از تولید، فقط به حمایت از تولیدکننده بپردازیم آن‌هم نه از طریق توانمندسازی آن برای ورود به رقابت‌های بین‌المللی از طریق ارتقای کیفی محصولات تولیدی و کاهش قیمت تمام شده آن و بلکه صرفا از طریق محدودیت و انحصار در واردات، کمکی به رشد و اعتلای آن رشته صنعتی و همچنین کاهش تورم و ارتقای معیشت مردم نکرده‌ایم، بلکه این قبیل صنایع را نیز از رقابت‌های جهانی حذف کرده و ارزآوری کشور را نیز مختل کرده‌ایم و فقط بهشت موقتی برای برخی تولیدکنندگان داخلی و البته محدود واردکنندگان مجاز فراهم کرده‌ایم که تاوان آن را صنعت و مردم پرداخت خواهند کرد.

یادداشت

مشکلات معاملات بورس در نیمه دوم سال

علی جبل‌عاملی
کارشناس بازار سرمایه

معاملات بازار سرمایه در نیمه دوم سال جاری مانند دوره‌های زمانی قبل با مسائلی مختلف مواجه است که از مهمترین آنها می‌توان به نوسانات نرخ ارز، قیمت گذاری دستوری، آینده مذاکرات برجامی، نگرانی فعالان بازار از کسری بودجه و احتمال افزایش نرخ بهره اشاره کرد.

اگر بخواهیم از دیدگاه یک ناظر، عملکرد دولت جدید در چند هفته اخیر مورد ارزیابی قرار دهیم باید گفت که بنابر گفته رییس جمهوری اقداماتی مانند افزایش سرعت واکسیناسیون کرونا، توجه به تنظیم بازار و مهار تورم جزو گام‌های اولیه برای حل مشکلات داخلی است که نشانه‌ای مثبت برای اهتمام رفع معضلات به شمار می‌رود و به نظر می‌رسد بازگشت رونق بازار سرمایه نیز در ادامه این مجموعه اقدامات رخ خواهد داد.

در این میان انتخاب افرادی از جنس بازار سرمایه در ارکان اقتصادی به خصوص بانک مرکزی نیز توانست امیدبخش فعالیت سرمایه‌گذاران باشد و زمینه تقویت امیدها را در ایجاد هماهنگی بین بازار پول و سرمایه بخصوص در مورد نحوه تأمین کسری بودجه و نرخ بهره ایجاد کند.

در سمت سیاست خارجی هم خوشبختانه شاهد حرکت در مسیر رفع مشکلات هستیم که می‌تواند زمینه‌ساز بازگشت آرامش به بازارها باشد.

نوسانات نرخ آزاد ارز

از کنار نوسانات نرخ آزاد ارز و تاثیر روانی آن بر سرمایه‌گذاران نیز نمی‌توان به راحتی گذشت. موضوع مهمی که فعالان بازار سرمایه و تحلیلگران باید به آن توجه کنند، نرخ نیمایی است که مبنای محاسبات شرکت‌ها در سودآوری و تسعیر ارز در صورت‌های مالی قرار دارد.

چنین مساله‌ای باعث شده است تا نرخ نیمایی در فروش و صورت مالی شرکت‌ها قابل اهمیت باشند که عمدتا طی چند وقت اخیر صعودی بوده است و به نظر می‌رسد که این نرخ در حال کم کردن فاصله خود با نرخ ارز در بازار آزاد باشد؛ بنابراین سرمایه‌گذران نباید با نوسانات در نرخ آزاد ارز دچار تشویش شوند و اقدام به اتخاذ تصمیمات هیجانی در این بازار کنند.

همچنین حذف تدریجی قیمت‌گذاری دستوری از صنایع که شروع آن با سیمان بود، در کنار حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی به شرط توجیه افکار عمومی، توجه به معیشت مردم و همکاری همه ارکان‌ها می‌تواند بهترین اتفاق در ۶ ماهه دوم سال جاری برای شرکت‌های سودمحور در بازار باشد.

آینده مذاکرات و تاثیر آن بر معاملات بازار سهام

درباره آینده مذاکرات و تاثیر آن بر مسیر معاملات بازار سهام نیز باید گفت؛ در مقطع فعلی طرفین در حال شناخت و ارزیابی یکدیگر باشند و مدتی طول خواهد کشید که بتوانند با همگرایی مذاکرات را آغاز کنند اما سیاست خارجی ایران سیگنال‌های تمایل به مذاکره را صادر کرده و بازار نیز این پیام را دریافت کرده است.

به نظر می‌رسد افزایش نرخ جهانی نفت و پیش‌بینی از ادامه روند صعودی قیمت‌ها در کنار گشایش‌های بین المللی منجر به کاهش کسری بودجه دولت شود.

نگرانی از نرخ بهره

بااین همه افزایش نرخ بهره موضوع تهدیدکننده در روند معاملات بازار سهام است. نرخ بهره بین بانکی به حدود ۱۹.۳۵ درصد رسیده و سرمایه‌گذاران نگران این موضوع هستند که نرخ سپرده‌ها برای جبران کسری بانک ها نیز افزایش یابد و در کنار عدم رونق بازارهای موازی، سرمایه‌هایی که باید در بازار سرمایه صرف تأمین مالی شرکت‌ها و رونق اقتصاد شود روانه سپرده های بانکی شوند.

بازار سهام لحظه به لحظه در حال دنبال کردن نرخ‌ها است. توسعه انواع صندوق‌های سرمایه‌گذاری متناسب با ریسک افراد در این مقطع زمانی می تواند باعث نگهداری نقدینگی‌ها در بازار سرمایه شود.

انتشار گزارش‌های عملکرد ۶ ماهه

موضوع مهم دیگر که می تواند سر منشاء بسیاری از اتفاقات مهم بازار در ماه های آینده معاملات بازار باشد، انتشار گزارش های عملکرد ۶ ماهه شرکت‌ها در روزهای آینده است که انتظار می‌رود این گزارش‌ها نشان‌دهنده بهبود عملکرد شرکت ها نسبت به دوره مشابه سال قبل و تداوم رشد سودآوری در نیمه دوم سال جاری باشند.

این امر در کنار تداوم رشد قیمت های جهانی کالاها بخصوص نفت، مشتقات آن و فلزات اساسی می تواند امیدها را به تداوم رشد بازار تقویت کند، این موضوع به خصوص در شرکت‌های گروه های پتروشیمی، سیمانی، معدنی و فلزات اساسی چشمگیرتر از سایر گروه ها خواهد بود.

در نهایت تغییر متغیرها به‌خصوص جریان ورودی نقدینگی به بازار نباید در انتظار تجربه روند صعودی و نزولی بازار مشابه سال گذشته بود و رشد یا نزول پرسرعتی را برای بازار متصور باشیم. امسال متعلق به شرکت‌های تحلیل‌پذیر و سود محور است، چرخش بین عرضه و تقاضا در صنایع و گروه‌های مختلف با توجه به شرایط رخ می‌دهد که این امر نشان از روند منطقی حرکت بازار خواهد داشت.

بازار سرمایه نخستین ماه پاییز را با نوسان پشت سر گذاشت

پیش‌بینی روند معاملات بورس در آبان

عکس: آیدا فریدی

بازار سرمایه در مهرماه، روزهایی پرنوسان را پشت سرگذاشت، حاشیه‌های مربوط به کشف مایнر، تغییرات مدیریتی در سازمان بورس، خروج نقدینگی، جدل بر سر حذف یا تداوم قیمت‌گذاری دستوری و احتمال حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی از عواملی بودند که به تلاطم و نوسانات بازار سرمایه در نخستین ماه از فصل پاییز دامن زدند.

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

آغاز رشد شاخص بورس از خرداد

معاملات بورس پس از فراز و نشیب‌های بسیاری که در نخستین روزهای امسال تجربه کرد اما از خردادماه و با پایان یافتن برگزاری انتخابات ریاست جمهوری ایران، وارد مدار صعودی شد و به رشدی قابل توجه دست پیدا کرد.

با وجود امیدواری‌های ایجاد شده در بین سرمایه‌گذاران تحت تاثیر بازگشت رشد به معاملات بازار سهام، اما این بازار از شهریور ماه و به دلیل اعمال برخی از ریسک‌ها روند خود را تغییر داد و زمینه ورود دوباره شاخص بورس بر مدار نزولی فراهم شد.

شتاب در افت شاخص بورس منجر به حیرت سهامدارانی شد که تحت تاثیر پیش‌بینی کارشناسان حاضر در بازار، آینده‌ای پررونق را برای این بازار متصور بودند و با گمان پایان یافتن روند نزولی شاخص بورس اقدام به ورود دوباره نقدینگی‌های خود به این بازار و سرمایه‌گذاری در بورس کردند. در نخستین روزهای ورود شاخص بورس به مدار نزولی، کارشناسان ایجاد چنین روندی را در بازار بعد از رشدی که شاخص بورس از خرداد ماه تجربه کرد طبیعی دانستند، همچنین در کنار آن نیز یادآور این موضوع مهم شدند که سرعت افت شاخص بورس در چند وقت اخیر بیش از انتظارها بود و بازار نباید با چنین شتابی وارد مدار نزولی می‌شد.

عوامل تاثیرگذار در ورود شاخص بورس به مدار نزولی

در کنار مسئله مطرح شده در خصوص قیمت‌گذاری دستوری، برای مدتی شائبه عرضه اوراق با سود بالا، افزایش نرخ بهره و کنترل دستوری نرخ ارز به عنوان نکات منفی و مهم، معاملات بازار را مورد تهدید قرار داد که این امر منجر به نوسان شدید بازار سهام و تغییر مسیر شاخص بورس از مدار صعودی به مدار نزولی شد.

در این میان برخی از کارشناسان ضمن تحلیل رفتار سهامداران به نوسان‌های ایجاد شده در بازار اشاره و اعلام کردند: سهامداران باید این موضوع را مدنظر داشته باشند که بازار سرمایه به صورت سنتی همیشه در شهریور و مهرماه دارای شرایطی غیرمعقول‌تر از دیگر ماه‌ها است و نباید روند فعلی بازار سبب افزایش ترس سهامداران از این بازار شود.

با وجود چنین روندی در بازار و نیز تداوم افت شاخص بورس، فعالان بازار چنین پیشنهادی را به سهامداران داشتند که بازار سرمایه بعد از گذراندن روند اصلاحی شدید، اکنون در موقعیتی ارزنده برای سرمایه‌گذاری میان‌مدت و بلندمدت قرار گرفته و بهتر است سرمایه‌گذاران انتخاب درست و تحلیلی سهام را جایگزین رفتارهای هیجانی خود برای خروج از این بازار کنند و به هیچ عنوان افزایش حجم عرضه در بازار نباید منجر به تغییر تصمیم سهامداران و نگرانی آنها از آینده این بازار شود؛ چراکه رفتارهای هیجانی سهامداران به طور حتم به شدت بر تعیین مسیر بازار تاثیرگذار خواهد بود و باعث ایجاد شتاب در روند نزولی بازار می‌شود. برخی کارشناسان بازار سرمایه در روزهای پایانی شهریور ماه اعلام کردند که ثبات ایجاد شده در معاملات بازار سهام در چند ماه نخست سال می‌تواند به روند افزایشی بازار در نیمه دوم سال ختم شود؛ این صحبت از سوی کارشناسان در حالی مطرح شد که بازار در مهرماه طبق پیش‌بینی‌ها پیش نرفت و در مدار نزولی به روند اصلاحی خود ادامه داد.

از نخستین روزهای مهر ماه، بار دیگر گمانه زنی‌های مربوط به توافق هسته‌ای منجر به تصمیمات عجولانه سهامداران در این بازار شد و در کنار آن پیش‌بینی‌های صورت گرفته از سوی فعالان حاضر در بازار سرمایه مبنی بر افت احتمالی دلار و نیز افزایش نرخ بهره بی‌تاثیر در ایجاد هیجان از سوی سهامداران برای فروش احساسی سهام در بازار نبود.

خوش بینی سهامداران به آینده معاملات بورس

در کنار ایجاد چنین روندی، در اوایل مهر ماه خبری خوش به بازار مبنی بر انتخاب "علی صالح آبادی" به عنوان رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتشر و با واکنشی مثبت از سوی فعالان بازار سرمایه به دلیل تجربه وی از مدیریت بازار سرمایه و نیز شناخت کامل وی از بدنه بازار همراه شد. کارشناسان بارها چنین موضوعی را اعلام کردند که شناخت صالح آبادی از بازار سرمایه، روش‌های تامین مالی و نیز گسترشی که در زمان ریاست صالح آبادی در بازار سرمایه اتفاق افتاد، به طور حتم می‌تواند کمک شایانی را به بازار سرمایه داشته باشد؛ این در حالیست که با وجود مطرح شدن چنین صحبت هایی در خصوص رئیس فعلی بانک مرکزی اما انتخاب وی به عنوان سکاندار این بانک نتوانست تاثیر سریعی بر روند معاملات بازار سرمایه داشته باشد.

در کنار مسائل مربوط به تغییر رئیس بانک مرکزی و احتمال توافق برجام، گمانه زنی‌های مربوط به تغییر احتمالی ریاست سازمان بورس و نگرانی سهامداران از فرد انتخابی برای سکانداری این سازمان، تاثیر غیرمعمولی را در اوج گیری ریزش شاخص بورس داشت و معاملات بورس، وارد روزهایی پر از ترس از نگاه سهامداران شد.

اکثر کارشناسان و حتی رئیس سابق سازمان بورس، نگرانی سهامداران را از ایجاد چنین تغییری در بازار بی‌دلیل عنوان کردند و معتقد بودند که بهتر است سهامداران فارغ از ترس نسبت به ایجاد چنین تحولاتی در بازار، توجه خود را به اصلی‌ترین عوامل تاثیرگذار در بازار مانند نرخ ارز، نرخ تورم، تحلیل و ارزیابی آنها بر روی سهام شاخص ساز پیش ببرند.

انتخاب رئیس و اعضای هیات مدیره سازمان بورس و نیز حمایت‌های صورت گرفته از ارکان اقتصادی دولت نسبت به وضعیت این بازار، خوش بینی‌های زیادی را در بین فعالان بازار ایجاد کرد که به دنبال آن بیشتر کارشناسان از کاهش هیجان ایجاد شده در بازار سخن گفتند و معتقد بودند با توجه به رفع ریسک اعمال شده در معاملات بورس، این بازار می‌تواند روی خوشی را از خود به سهامداران نشان دهد و شاهد ورود نقدینگی‌های قابل توجه از سوی سهامداران در بازار باشیم.

بعد از انتخاب رئیس سازمان بورس، روند معاملات بازار سهام طبق پیش‌بینی‌ها پیش رفت و با استقبال از انتخاب رئیس جدید سازمان بورس، معاملات خود را با بیش از ۴۰ هزار واحد رشد به پایان رساند، اما خوش بینی ایجاد شده از معاملات بورس چندان ادامه دار نبود، مسیر این بازار بار دیگر با تغییر همراه شد و در مدار نزولی قرار گرفت.

> به اعتقاد کارشناسان با توجه به روند نزولی شدید شاخص بورس در سال ۹۹، سهامداران نباید توقع رشد سنگین از بازار سهام داشته باشند، بلکه معاملات بازار باید در ابتدا به ثبات دست پیدا کند و سپس در انتظار رشد شاخص بورس در این بازار بود

اثر مثبت خبر حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی

در کنار وجود چنین مسائلی در بازار در نخستین روزهای معاملاتی این ماه محمدرضا پورابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس از پیشنهاد بهارستانی‌ها به دولت برای اختصاص «کارت‌های اعتباری» به مردم به جای ارز ۴۲۰۰ تومانی خبر داد و گفت: اگر دولت بتواند قیمت‌ها را با سیاست‌های نظارتی قیمت‌ها پایین بیاورد ما مانع تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی نخواهیم شد، با این کار مابه‌التفاوت ارز ترجیحی کالاهای اساسی در قالب کارت‌های اعتباری خرید به مردم اختصاص می‌یابد.

وی افزود: نتیجه ارزیابی‌های میدانی ما نشان می‌دهد که از سال ۹۷ به بعد با تخصیص این ارز به‌تدریج نرخ کالاهای اساسی از نرخ ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی فاصله گرفت و افزایش قیمت‌ها در ماه‌های پایانی دولت دوازدهم صعودی شد.

پورابراهیمی ادامه داد: تاکید مجلس این است که باید به جای هدر رفت منابع ارزی ۴۲۰۰ تومانی، تخصیص ارز ترجیحی در کشور تعیین تکلیف شود چرا که تنها بخش جزئی آن به مردم می‌رسد و بخش عمده آن به دلیل عدم نظارت ها، به فساد و رانت در اقتصاد کشور تبدیل می‌شود، لذا پیشنهاد ما به دولت سیزدهم این است که به جای حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی روش اعمال آن را تغییر دهیم و به جای اختصاص به واردات، به مصرف ارز ترجیحی دهیم.

در نظر گرفتن چنین اقدامی، موضوعی تازه نیست و از مدت‌ها قبل سخنان متفاوتی از سوی مسوولان برای اجرای آن عنوان شد که کارشناسان با استقبال از طرح‌های در دست اجرا برای حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، معتقد به اثر مثبت این اتفاق بر روند معاملات بازار سرمایه و اقتصاد کشور هستند و بارها اعلام کرده‌اند که به کار گیری ارز ۴۲۰۰ تومان نه تنها تاکنون هیچ اثر مثبتی را با خود در اقتصاد کشور به همراه نداشته است بلکه سبب افزایش ایجاد رانت و دلالی در بارزر و قرار گرفتن کالا با قیمت‌های بالا در اختیار مصرف‌کنندگان شده است.

با توجه به وجود چنین مسائلی در بازار سرمایه، سهامداران روزهای پر فراز و نشیبی را در مهر ماه تحت تاثیر متغیرهای اصلی و تاثیرگذار بر معاملات بازار پشت سر گذاشتند و حال اکنون در انتظار مطرح شدن اصل‌ترین برنامه‌های مسوولان جدید سازمان بورس جهت ارتقا بخشیدن به معاملات و کاهش نوسان‌های ایجاد شده در بازار هستند.

روزهای پر فراز و نشیب بورس در مهر

پیمان حدادی کارشناس بازار سرمایه به روند معاملات بورس در مهر ماه اشاره کرد و گفت: بازار سهام در نخستین ماه از فصل پاییز نوساناتی شدید را تجربه کرد و شاخص بورس در کانال یک میلیون و ۳۰۰ هزار واحد تا یک میلیون و ۴۰۰ هزار واحد در حال نوسان بود.

وی با تاکید بر اینکه در مهر ماه عمده نرخ سهام شرکت‌های حاضر در بورس در مسیر کاهشی و نزولی شدید قرار گرفته بودند، گفت: وجود تعطیلات در ابتدای مهر ماه باعث شد تا سهامدارانی که با دید کوتاه مدت به دنبال فعالیت و سرمایه‌گذاری در بازار سهام هستند جهت جلوگیری و کاهش ریسک موجود برای سرمایه‌گذاری در بورس، اقدام به فروش سهام خود در بازار کنند. حدادی ادامه داد: در دهه نخست مهر ماه و با پیش‌بینی مثبت گزارشات تولید و فروش شرکت ها، در شهریور ماه، انتظار فعالان بازار این بود که به مرور و تا انتهای مهرماه به دلیل گزارش مثبت شرکت ها، افزایش حجم معاملات و رشد نرخ سهام شرکت‌ها صورت بگیرد، در حالی که معاملات بازار طبق پیش بینی‌ها پیش نرفت و این اتفاق محقق نشد. این کارشناس بازار سرمایه اظهارکرد: در پایان مهر ماه و با انتشار صورت‌های مالی شرکت ها، بازار به این نکته رسید که صنایع حاضر در بازار طی ۶ ماه نخست امسال مسیر معقولی را پشت سر نگذاشت، حتی در این میان برخی از صنایع مانند بانکی‌ها و پالایشی‌ها سودهای سال گذشته خود را محقق نکردند یا رشد سودآوری آنها نسبت به دوره مشابه سال گذشته بسیار کم بود. وی خاطرنشان کرد: در مقابل، گروه‌های پتروشیمی، فلزات اساسی، معدنی‌ها و برخی از شرکت‌های سیمانی گزارشات خوبی را نسبت به دیگر صنایع به بازار مخابره کردند اما باز هم کلیت بازار منفی بود و اتفاق مثبتی در این بازار رخ نداد.

علت وجود روند منفی در معاملات بازار

حدادی مهم‌ترین علت وجود روند منفی در معاملات بازار را نبود نقدینگی در بازار عنوان کرد و گفت: این مسئله خود نشأت گرفته از چند عامل بود، در ابتدا جذاب شدن بازار رقیب با بورس مانند رمز ارزها در ایجاد چنین روندی در بازار بی‌تاثیر نبود.

این کارشناس بازار سرمایه اظهارکرد: همچنین نبود چشم‌انداز روشن و امیدوارکننده نسبت به این بازار در بین سهامداران، سبب ایجاد نوسان در معاملات بورس شد و برخی از فعالان بازار در انتظار اجرای عملی برخی از وعده‌های داده شده برای بهبود روند معاملات بازار سهام بودند.

تاثیر بر معاملات بازار

حدادی به تغییر رئیس سازمان بورس و تاثیر آن بر معاملات بازار اشاره کرد و افزود: جابه‌جایی و تغییر رئیس سازمان بورس و اعضای هیات مدیره به صورت کوتاه مدت و برای دو روز سبب ایجاد تاثیر مثبت در بازار سهام شد.

این کارشناس بازار سرمایه اظهارکرد: در ابتدا انتظار فعالان بازار سرمایه این بود که تغییر رئیس سازمان بورس به عنوان فرد مورد قبول بازار سرمایه بتواند تا حدودی تغییر دهنده و کمک‌کننده به معاملات بازار سهام برای بازگشت شاخص بورس به مسیر صعودی و تداوم آن باشد، در حالی که چنین اتفاقی هم تاثیری بر معاملات بازار نداشت و صعود شاخص بورس محقق نشد.

وی به دیگر عاملی که سبب قرار گرفتن شاخص بورس بر مدار نزولی شد تاکید کرد و گفت: با وجود اینکه نرخ ارز با تغییر چندان زیادی همراه نبود و حتی در برخی از مواقع زمینه رشد نرخ در بازارهای جهانی فراهم بود اما باز هم شاهد افت نرخ سهام شرکت‌ها در بازار بودیم.

حدادی خاطرنشان کرد: در این زمینه می‌توان به عدم ریسک‌پذیری فعالان بازار اشاره کرد، این امر نشأت گرفته از ابهاماتی است که امکان دارد در لایحه بودجه ۱۴۰۱ نشان داده شود و ممکن است در برخی از صنایع با تاثیر منفی همراه باشد. این کارشناس بازار سرمایه خاطرنشان کرد: با توجه به اصلاح شاخص بورس در مهر ماه، انتظار می‌رود شرکت هایی که گزارشات مثبتی را از عملکرد خود منتشر کردند نسبت به باقی سهام شرکت‌ها معاملات بهتری را ثبت کنند و شاهد افزایش نرخ سهام آنها در بازار باشیم.

سخن پایانی

کارشناسان بازار سرمایه معتقدند براساس پیش‌بینی‌های صورت گرفته به نظر می‌رسد شاخص بورس در بازار در آبان ماه در محدوده یک میلیون و ۳۰۰ هزار واحد تا یک میلیون و ۴۰۰ هزار واحد در نوسان باشد مگر آنکه اتفاقات مثبتی برای کمک به برخی از صنایع در راستای لغو قیمت‌گذاری دستوری صورت گیرد و بازار به دوران رونق خود بازگردد.

بسیاری نیز بر این باورند که در صورت حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی می‌توان شاهد اثر مثبت این اتفاق در بازار بود به طوری که تا حدودی از نوسانات ایجاد شده در بازار کاسته شود.

این کارشناسان بازار سرمایه با اشاره به ریسک‌های تهدیدکننده معاملات بورس در آبان نیز می‌گویند؛ افزایش نرخ بهره از جمله ریسک‌های تهدیدکننده این بازار است، نرخ بهره طی روزهای گذشته افزایش و به محدوده ۲۰ درصد رسید. حال اگر این نرخ باز هم با افزایش همراه شود می‌تواند به عنوان مهم‌ترین ریسک فعلی بازار مورد توجه قرار گیرد.

گلایه فعالان معدنی از سهم ناچیز معادن در تولید ناخالص داخلی

محدودیت، نقش معادن را کمرنگ کرد

عکس: آیدا فریدی

ملیکا انصاری: تولید ناخالص داخلی بهترین شاخص برای سنجش اقتصاد یک کشور است. در تحلیل‌های تخصصی زمانی که از رشد اقتصادی صحبت می‌شود، در عمل درباره افزایش (یا کاهش) تولید ناخالص داخلی حرف زده می‌شود. کشورها و بسیاری از صنایع نیز سهم خود در اقتصاد جهانی و اقتصاد ملی را براساس میزان مشارکت در تولید ناخالص داخلی می‌سنجند. کشور ما نیز از این قاعده مستثنا نیست و هر بخش تولیدی در این شاخص اقتصادی جایگاه ویژه خود را دارد. در این میان سهم اندک معادن و صنایع معدنی به‌عنوان یکی از بخش‌های مهم اقتصادی در تولید ناخالص داخلی، قابل توجه است.

ایران به‌دلیل وجود ذخایر متعدد، از جمله کشورهای مهم معدنی جهان محسوب می‌شود، به همین دلیل انتظار می‌رود معادن نقش پررنگ‌تری در تولید ناخالص داخلی کشور داشته باشند. درباره موانع راه صاحبان معادن برای افزایش تولید ناخالص داخلی و مشکلات امروزه فعالان معدنی، صمت با کارشناسان و فعالان این بخش گفت‌وگو کرد که در ادامه می‌خوانید:

معدن در اثر گذاری عقب است

سجاد غرقی، نایب‌رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی در گفت‌وگو با صمت سهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی ایران را نسبت به سایر کشورهای معدنی جهان ناچیز خواند. او همچنین نقش صنایع معدنی در تولید ناخالص داخلی را پررنگ‌تر توصیف کرد و گفت: طی ۵ سال گذشته سهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی کشور (GDP) رقمی حدود ۰.۷ و ۰.۹ درصد بوده و با افزودن سهم صنایع معدنی این میزان به حدود ۱۸ درصد افزایش خواهد یافت. این ارقام نشان‌دهنده آن است که فعالان صنایع معدنی تاثیرات مثبت بیشتری بر اقتصاد کشور گذاشته و متاسفانه این نتیجه‌گیری را نمی‌توان برای بخش معدنی نیز عنوان کرد.

نایب‌رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی افزود: اعداد مذکور در زمینه سهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی به نسبت ظرفیت‌های معدنی ایران، بسیار کم است و باید تمهیداتی برای افزایش سهم بخش معدن کشور در تولید ناخالص داخلی اندیشیده شود. غرقی در ادامه سهم بخش معدن کشورهای معدنی جهان از جمله شیلی، استرالیا و افریقای جنوبی در تولید ناخالص داخلی این کشورها را براساس مستندات ارائه‌شده افزون‌بر ۱۰ درصد اعلام کرد و گفت: سهم بخش معدن کشور تاجیکستان که نسبت به کشور ما از ذخایر محدودتری برخوردار است، در GDP این کشور حدود ۳ درصد اعلام شده و این ارقام نکته‌ای مهم و تکان‌دهنده برای فعالیت‌های بخش معدن ماست، چراکه بخش معدن ایران به‌نسبت باقی کشورهای معدنی جهان در اثرگذاری بر میزان تولید ناخالص داخلی بسیار عقب‌تر است.

رویکردهای نامناسب دولتی

نایب‌رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی در ادامه توجه به دلایل پایین بودن سهم معادن در تولید ناخالص داخلی را از گام‌های نخست و ضروری توصیف کرد.

غرقی یکی از عوامل پایین بودن سهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی را تفکرات منفی برخی نهادهای دولتی نسبت به فعالیت‌های معدنی دانست و در این باره تشریح کرد: همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، سهم فعالیت‌های معدنی در تولید ناخالص ملی کم است و باید برای افزایش این میزان چاره‌ای اندیشیده شود. در گام نخست به‌نظر می‌رسد باید مشکلاتی که بر سر راه فعالیت‌های معدنی قرار دارند، شناسایی شوند و در ادامه برای رفع آنها اقدامات موثری انجام شود.

نایب‌رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی افزود: به‌عقیده من، یکی از مهم‌ترین مشکلاتی که امروزه بخش معدن کشور با آن دست و پنجه نرم می‌کند، شیوه تفکر و جهت‌گیری‌های نامناسب نهادهای دولتی است، زیرا جهت‌گیری‌های موجود باعث ایجاد محدودیت در فعالیت‌های معدنی شده و این حصار نقش مهمی در توسعه نیافتن بخش معدن تا امروز داشته است.

وی در ادامه سخنان خود تاکید کرد: در تمامی کشورها نگاه دولت به بخش معدن، نگاهی توسعه‌ای است، به همین علت شاهد پیشرفت‌های چشمگیر آنها در این حوزه هستیم، اما متاسفانه در ایران جای خالی چشم‌اندازهای توسعه‌ای دولت، احساس می‌شود و این موضوع پیامدهایی منفی برای فعالیت‌های معدنی به همراه داشته است.

دولتی‌سازی مانع توسعه معادن

کامران وکیل، دبیر اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران یکی از عوامل مهم توسعه نیافتن بخش معدن و سهم ناچیز آن در تولید ناخالص داخلی را حضور کمرنگ بخش خصوصی در فعالیت‌های معدنی معرفی کرد.

وکیل ضمن گلایه از اجرایی نشدن خصوصی‌سازی در معادن، این موضوع را آسیب‌زا برای اقتصاد کشور توصیف کرد و در گفت‌وگو با صمت گفت: از سال ۱۳۸۴ به بعد دغدغه‌ها و سیاست‌گذاری‌ها پیرو اصل ۴۴ قانون اساسی شکل گرفت. سیاست‌های کلی این اصل در ابلاغیه‌ای ازسوی رهبر معظم انقلاب مشخص و نظام اقتصادی ایران به ۳ بخش دولتی، تعاونی و خصوصی تقسیم شد. در آن زمان همچنین تدوین سند چشم‌انداز ۲۰ ساله و افق توسعه ایران در ۱۴۰۴ مطرح بود و کاهش تصدی‌گری دولت از مواردی بود که باید به مرحله اجرا می‌رسید.

دبیر اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران ادامه داد: طبق این اصل و سند چشم‌انداز، قرار بود دولت در هیچ یک از بخش‌های صنعت، معدن و تجارت حضور نداشته باشد، اما در حال حاضر می‌توان گفت نه‌تنها دولت بلکه سایر نهادها نیز به‌جای نظارت، تصدی‌گری در تمامی حوزه‌های اقتصادی را در پیش گرفته‌اند. بنا به این دلایل در بخش معدن نیز حضور دولت در تمامی فعالیت‌ها و محدودیت حضور بخش خصوصی در این حوزه باعث شده معادن کشور به توسعه دست نیافته و نتوانند سهم بسزایی در تولید ناخالص داخلی داشته باشند؛ به بیانی دیگر می‌توان گفت بنا بر نظر کارشناسان و فعالان معدنی، حضور گسترده دولت در فعالیت‌های معدنی و تنگ بودن عرصه برای فعالان بخش خصوصی، از عوامل مهم سهم کم معادن در تولید ناخالص داخلی است.

پهنه‌ها در اختیار دولت

دبیر اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران در ادامه یکی از محدودیت‌های مهم بخش خصوصی را کمبود پهنه‌های مناسب برای فعالیت معدنی در اختیار آنها معرفی کرد. او به پهنه‌های معدنی که در اختیار نهادهای دولتی برای بهره‌برداری قرار گرفته اشاره کرد و این اقدام را نوعی دولتی‌سازی بخش معدن دانست. وکیل در این زمینه گفت: پهنه‌های معدنی اغلب برای دولت یا سازمان‌های وابسته به آن بوده و از سال‌های پیش تاکنون معادن و پهنه‌های معدنی قابل‌توجهی برای بخش خصوصی ایجاد نشده یا در اختیار آنان قرار نگرفته است.

دبیر اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران تاکید کرد: این اتفاق را می‌توان نقطه تاریکی در بخش معدن کشور دانست، چراکه با نبود بخش خصوصی در معادن، در عمل این بخش دچار محدودیت شده و نمی‌توان ثمره آن را توسعه بخش معدن کشور پیش‌بینی کرد؛ در نتیجه نمی‌توان انتظار داشت که معادن سهم بسزایی در تولید ناخالص داخلی داشته باشند.

سخن پایانی

برخی کارشناسان و فعالان اقتصاد معتقدند مهم‌ترین صنایع ارزآور غیرنفتی بدون تولید و فعالیت بخش معدن از فعالیت باز می‌ایستند؛ بنابراین اهمیت این بخش از اقتصاد که سررشته تولید و صنایع حیاتی کشور است را نمی‌توان با درصد سهم آن از تولید ناخالص داخلی محاسبه کرد. اما عده‌ای دیگر بر این باورند که بخش معدن باید جای خود را در تولید ناخالص داخلی محکم کند و این کار نیز بر عهده دولت است. تمامی این رویکردهای ذکرشده در پایان توسعه همه‌جانبه اقتصاد کشور را دنبال می‌کنند؛ از همین رو به‌نظر می‌رسد یکی از وظایف مهم دولت به‌عنوان متولی بخش معدن آن است که با تحلیل‌های تخصصی، به مطلوب‌ترین راهکارها برای رفع موانع و دستیابی به حداکثر بهره‌وری اقتصادی دست یابد.

بهترین راه نهادینه کردن مدیریت مصرف آب، آموزش در سنین پایین است

مدیر دفتر روابط عمومی و آموزش همگانی آب و فاضلاب استان قزوین بهترین راه نهادینه کردن مدیریت مصرف آب، آموزش در سنین پایین است.

سیدمحمد ابوترابی مدیر دفتر روابط عمومی و آموزش همگانی آب و فاضلاب استان قزوین در حاشیه جشن میلاد مسعود پیامبر مهربانی‌ها و آموزش مدیریت مصرف آب به کودکان، در دبستان مصباح‌الهدی قزوین با بیان این مطلب افزود: بسیاری از رفتار و عادات انسان‌ها در کودکی شکل می‌گیرد و بدون شک می‌توان با آموزش به کودکان رفتارهای صحیح را در جامعه نهادینه کرد .

وی با اعلام این موضوع که طی دو سال گذشته آموزش‌های مصرف بهینه آب بصورت مجازی صورت پذیرفته، بازگشایی مدارس و امکان آموزش چهره به چهره را فرصتی مغتنم شمرد و ابراز امیدواری کرد با بهبود هر چه بیشتر وضعیت اپیدمی کرونا، برنامه‌های آموزش همگانی در این سطح از سر گرفته شود.

شایان ذکر است در مراسم جشن میلاد

رحمت‌اللعالمین در دبستان مصباح‌الهدی شهرستان قزوین، علاوه بر آموزش آموزه‌های دینی درخصوص صرفه‌جویی در مصرف آب در سیره اولیاء و انبیای الهی، کارشناسان شرکت آب و فاضلاب، محمد آذربایجانی و سمیه ذوالقدر نیز به‌عنوان سفیران محافظت از آب، نکات آموزشی مدیریت مصرف را برای کودکان حاضر در مراسم ارائه دادند.

تقدیر از مدیرعامل فولاد هرمزگان در همایش طرح ایران مهربان

در همایش طرح ایران مهربان که با حضور آیت‌الله کاظم صدیقی امام جمعه موقت تهران، مرتضی بختیاری رئیس کمیته امداد امام خمینی(ره)، سردار محمد زهرایی رئیس بسیج سازندگی کشور و جمعی از خیرین ۱۴۰۰ در دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی برگزار شد از مهندس عطاالله معروفخانی مدیرعامل فولاد هرمزگان برای حمایت از ایتام و فعالیت‌های خیرخواهانه و عام المنفعه در سال‌جاری تقدیر شد.

آیت‌الله کاظم صدیقی در همایش طرح ایران مهربان، اجرای این طرح را موجب گشایش در امر خیر دانست و افزود: بهره‌برداری از ظرفیت کار خیر در طرح ایران مهربان برای ایتام و محسنین، الگو گرفتن از امیرالمومنین(ع) است.

دبیرکل بنیاد بین‌المللی غدیر با بیان اینکه اقدامات خیران را از نزدیک

پیگیری می‌کنم، اظهار کرد: کسی که ایمان داشته باشد و براساس ایمان برای آخرت خود کاری کند، بالاترین پاداش برای او این است که خدواند از او تشکر می‌کند.

امام جمعه موقت تهران تکفل کردن ایتام آل پیغمبر(ص) را بالاترین درجه کار خیر دانست و خاطرنشان کرد: در انجام کار خیر مهم این است که امام زمان یادمان کند و مورد شکر الهی قرار بگیریم.

سردار محمد زهرایی رئیس بسیج سازندگی کشور نیز با اشاره به اینکه خیران حلقه‌های میانی بین مردم، دستگاه‌های اجرایی و نیازمندان هستند، ادامه داد: امروز شاهد آن هستیم خیران به این پویش پیوستند و مردم ثابت کردند در شرایط سخت و تنگناها، در کنار هم قرار خواهند گرفت.

فولاد هرمزگان در سال‌جاری با تحت پوشش قراردادن ۲۰۰۰ یتیم در استان هرمزگان، در این پویش خیرخواهانه شرکت کرده است.

برگزاری همایش تبیین اهداف و سیاست‌های خوشه فرآوری زیتون قزوین

نخستین همایش تبیین سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه خوشه فرآوری زیتون طارم سفلی استان قزوین با هدف توسعه تولید و اشتغال برگزار شد. به گزارش روابط عمومی شرکت شهرکهای صنعتی استان قزوین، "شهریار کشاورز" معاون صنایع کوچک شرکت شهرکهای صنعتی استان قزوین اظهار داشت: خوشه‌های کسب و کار نقش محوری و بارزی در نیل به اهداف و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و صنعتی کشورها ایفا نموده و از آنجایی که قزوین رتبه دوم تولید زیتون کشور را داراست تشکیل خوشه فرآوری محصولات زیتون با هدف توسعه تولید و اشتغال و ایجاد و ایجاد انسجام بیشتر بین واحدهای تولیدی و فرآوری آغاز گریده است.

وی در ادامه برندسازی زیتون طارم سفلی، بازاریابی و صادرات این محصول، ایجاد شبکه‌های کسب و کار، آموزش و... را از مهمترین برنامه‌های معاونت صنایع کوچک در تشکیل این خوشه دانست.

عضو هیات‌مدیره شرکت شهرکهای صنعتی استان قزوین با اشاره به تشکیل شورای راهبری و کمیته استانی با حضور نهادهای پشتیبان در توسعه این خوشه تصریح کرد: این شورا می‌تواند با برگزاری جلسات منظم در راستای حل مشکلات و موانع پیش روی تولیدکنندگان این محصول گام‌های جدی برداشته شود.

در پایان جمعی از تولیدکنندگان و باغداران به ایرداد سخنرانی پرداختند.

گفتنی است این همایش با حضور معاون طرح زیتون وزارت جهادکشاورزی، رئیس انجمن زیتون استان قزوین، رئیس کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی، معاون فرماندار قزوین، مدیران سازمان جهاد کشاورزی استان، بخشدار طارم سفلی و جمعی از تولیدکنندگان زیتون بخش طارم سفلی در سالن اجتماعات آموزش و پرورش طارم سفلی برگزار شد.

شرکت صنایع معدنی و فلزی گل گهر

آگهی مناقصه عمومی
شماره ۱۴۰۰/۴۹/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر(سهامی عام)درنظر دارد "بیمه اموال و دارائی‌های خود در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰" را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به شرکت بیمه‌گر واجد شرایط (شعب مرکزی) واگذار نماید. لذا کلیه متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وبسایت WWW.GEG.IR مراجعه و اسناد مذکور را از بخش مناقصه و مزایده دانلود نمایند. متقاضیان می‌توانند روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۱ از محل موضوع مناقصه بازدید نمایند. مهلت تحویل پاکت‌ها ساعت ۹ الی ۱۴ یکشنبه مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۶ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول و یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

گفت‌وگو

در گفت‌وگو با دبیر سندیکای لوله و پروفیل فولادی کشور مطرح شد

غلبه بی‌برنامگی بر توسعه متوازن

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

صنعت فولاد از اهمیت و اثرگذاری ویژه‌ای برخوردار است. سرانه تولید و مصرف فولاد یکی از شاخص‌های مهم در ارزیابی توسعه‌یافتگی کشورها شناخته می‌شود. وجود ذخایر غنی معدنی و انرژی نیز تاثیر بسزایی بر توسعه این صنعت با هدف بهره‌گیری از ظرفیت‌های نسبی کشور داشته است. این روند توسعه به‌قدری جدی دنبال‌شده که اکنون ایران در جایگاه دهمین فولادساز جهان قرار دارد و در همین حال، رشد تولید هرچه بیشتر در این صنعت دنبال می‌شود. برای بررسی شرایط حاکم بر این زنجیره با آنوش رحام، دبیر سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی ایران گفت‌وگو کرده‌ایم. رحام در گفت‌وگو با صمت اظهارکرد: با وجود توسعه صنعت فولاد، انتقادهای جدی به سیاست‌های حاکم بر این زنجیره وارد است. از جمله آنکه این زنجیره همگون رشد نیافته و در سال‌های آینده و با تحقق تولید ۵۵ میلیون تن فولاد با کمبود جدی مواد اولیه روبه‌رو خواهیم بود. علاوه بر این، آن‌طور که باید به تولید محصولات نهایی و تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده توجه نشده است. در همین حال، تنظیم بازار فولاد و توزیع این محصول در داخل و خارج کشور نیز با چالش‌های جدی روبه‌رو است و آثار آن را در التهابات یک‌سال گذشته بازار فولاد مشاهده می‌کنیم. متن کامل این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

> انتقادهای جدی به جانمایی برخی طرح‌های فولادی کشور وارد است. تولید فولاد صنعتی آب‌بر است؛ با این وجود در مواردی شاهدیم که واحدهای فولادی کشور در مناطق خشک احداث شده‌اند

◉ روند توسعه صنعت فولاد را در طول سال‌های گذشته چگونه ارزیابی می‌کنید؟

صنعت فولاد همواره در برنامه‌های توسعه‌ای کشور موردتوجه قرار داشته تا جایی‌که در افق ۱۴۰۴، تولید ۵۵ میلیون تن فولاد هدف‌گذاری شده است. در واقع دولت‌ها نگاه مثبتی به توسعه این صنعت دارند، هرچند انتقادهایی به سیاست‌های حاکم بر این زنجیره وارد است. بر همین اساس نیز تامین پیش‌نیازهای تولید ۵۵ میلیون تن فولاد همچون تامین مواد اولیه، رشد همگون زنجیره فولاد و همچنین ارتقای صنایع تبدیلی و تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده آن‌طور که باید موردتوجه سیاست‌گذاران قرار نگرفته است. به‌عنوان مثال، تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در افق ۱۴۰۴، با چالش تامین سنگ آهن روبه‌رو است و برای تامین مواد اولیه این حجم از تولید نیازمند واردات خواهیم بود. چنانچه رفع این کمبود در اولویت کارها و سیاست‌های دولتمردان قرار گیرد باید اکتشاف و استخراج سنگ آهن جدی گرفته شود. گفتنی است این کمبود در حلقه‌های گندله و آهن اسفنجی نیز مشهود است و باید راه‌حلی برای رفع آن اندیشید.

◉ آیا سیاست‌های اعمالی در حلقه‌های پایانی این زنجیره را درست می‌دانید؟

ساماندهی، تدوین برنامه راهبردی و استراتژی برای تکمیل زنجیره ارزش و صنایع تبدیلی فولادی در این سال‌ها مغفول مانده است. صنایع لوله‌وپروفیل، نورد، تولید ورق و... باید همپای توسعه ظرفیت شمش فولاد، توسعه یابند. با این وجود، هیچ برنامه مشخصی که دربردارنده استراتژی کلان و برنامه راهبردی و تسریع فرآیند سرمایه‌گذاری در حوزه صنایع تبدیلی باشد، تنظیم‌نشده است. درواقع توسعه صنعت فولاد تنها با تکیه‌بر افزایش ظرفیت تولید فولاد خام موردتوجه دولت‌ها بوده است.

◉ جایگاه کنونی صنعت فولاد ایران را در سطح بین‌المللی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در تمامی سال‌های گذشته صنعت فولاد ایران از منظر ظرفیت تولید رشد داشته است. این رشد در نهایت موجب شد ایران در سال ۲۰۲۰ از منظر بیشترین رشد تولید در جایگاه سومین کشور برتر جهان قرار گیرد. در همین حال، براساس آمار منتشرشده از سوی مراجع رسمی جهانی، میزان تولید فولاد کشور در سال گذشته میلادی حدود ۲۹ میلیون تن گزارش شده است. در همین حال میزان تولید فولاد کشور در سال ۲۰۱۹ برابر ۲۵.۶ میلیون تن برآورد شده؛ بنابراین رشد تولید فولاد کشور در سال ۲۰۲۰ برابر ۱۳.۶ درصد گزارش شده است.

این رشد در سایه توسعه طرح‌های فولادی کشور محقق شده و در همین حال بهره‌گیری از توان بخش خصوصی و راهبری ایمیدرو نیز در تحقق این هدف به شدت موثر بوده است. بدین‌ترتیب و با وجود تلاش‌های انجام‌شده ایران در جایگاه دهمین فولادساز برتر جهان جای دارد. در ابتدای فعالیت دولت یازدهم زنجیره فولاد با کمبود مواد اولیه همچون کنسانتره و گندله روبه‌رو بود. همان‌طور که پیش‌تر هم اشاره شد، نبود سیاست‌های درست در این زنجیره زمینه این ناهمگونی را فراهم کرده است. البته با وجود اقدامات انجام‌شده در سال‌های ۹۲ تا ۹۷ بخشی از این کمبودها برطرف شدند، در همین حال، شاهد درخشش و توسعه صنایع فولاد بودیم. به‌عنوان مثال، در همین سال‌ها شاهد تولید ورق API در شرکت فولاداکسین و تولید و توسعه ورق‌های گرم و سرد بودیم و کشور در بسیاری از جهات رشد خوب و قابل‌قبولی را از آن خود کرد.

◉ چه انتقادهایی به توسعه صنایع فولاد ایران وارد است؟

سرانه تولید و مصرف فولاد یکی از شاخص‌های مهم در ارزیابی توسعه‌یافتگی کشورها شناخته می‌شود. ایران از ظرفیت‌های متعددی در حوزه منابع معدنی به‌ویژه سنگ آهن و همچنین انرژی برخوردار است؛ بنابراین در طول سال‌های گذشته توجه ویژه‌ای به این صنعت شده است.

در دوران سازندگی و پس از تخریب‌های ناشی از جنگ ۸ ساله، فولاد ضرورتی برای توسعه و بازسازی مناطق جنگ‌زده بود. بر همین اساس نیز توسعه صنعت فولاد موردتوجه سیاست‌گذاران قرار گرفت. احداث و سرمایه‌گذاری برای ساخت بسیاری از واحدهای فولادی کنونی در آن دوره آغاز شد. در دوران پساجنگ ظرفیت تولید فولاد کشور از ۱.۱ به ۶ میلیون تن افزایش یافت. این جهش ۶ برابری حکایت از اهتمام و توجه به این صنعت دارد. بدین‌ترتیب نخستین جهش تولید صنعت فولاد در همین دوران رخ داد.

در ادامه و در سال‌های اصلاحات پروژه‌هایی که سنگ بنای آنها را گذاشته شده بودند، دنبال شد. در همین دوران صنعت فولاد براساس برنامه ۵ ساله سوم پیش رفت و تا ۶.۵ بیلیارد دلار گشایش اعتبار برای بخش خصوصی در نظر گرفته شد. این دست اقدامات زمینه توسعه و رشد ظرفیت تولید فولاد کشور را فراهم کرد. در سال ۸۳ میزان تولید فولاد خام کشور ۹ میلیون تن برآورد شد. در همین حال، تلاشی گسترده برای توسعه صنایع پایین‌دستی این زنجیره نیز انجام شد. علاوه بر این، احداث واحدهای صنعتی در حلقه‌های ابتدایی این زنجیره نیز موردتوجه قرار گرفتند.

بنابراین می‌توان اذعان کرد که در اغلب سال‌های گذشته توسعه صنعت فولاد موردتوجه سیاست‌گذاران و دولتمردان بوده است. تنها در دوران فعالیت دولت‌های نهم و دهم و به‌واسطه نبود افراد متخصص در جایگاه‌های مدیریتی، چالش‌های حاکم بر زنجیره فولاد بیش از پیش تعمیق یافتند. در این سال‌ها نه‌تنها شاهد رشد و پیشرفت صنعت فولاد نبودیم، بلکه این صنعت حتی در مواردی عقبگرد را هم تجربه کرد. در همین حال، طرح‌های توسعه صنایع فولاد کشور نیز براساس جانمایی اشتباهی احداث شدند. بخشی از واگذاری‌های صنایع فولادی در همان دوره شکل گرفت که با هدف چابک‌سازی و اصلاح شیوه مدیریتی بود اما نتیجه مثبتی به همراه نداشت.

بنابراین در حال حاضر انتقادهای جدی به جانمایی برخی طرح‌های فولادی کشور وارد است، تولید فولاد صنعتی آب‌بر است با این وجود در مواردی شاهدیم که واحدهای فولادی کشور در مناطق خشک احداث شده‌اند. در چنین شرایطی، انتظار می‌رود فاز بعدی طرح‌های توسعه این صنعت به مجاورت آب و دریای خلیج‌فارس منتقل و بدین‌ترتیب چالش دسترسی صنایع به آب برطرف شود.

خوشبختانه در طول سال‌های اخیر اقدامات مثبتی برای بهبود شرایط تولید در زنجیره فولاد اجرایی شده است. بدین‌ترتیب بخشی از این چالش‌ها برطرف شده‌اند اما همچنان شاهد ناهمگونی در این زنجیره هستیم. هرچند جایگاه صادرات و تامین نیاز داخل مشخص‌شده اما در همین زمان با چالش توزیع نادرست مواد اولیه تولید در زنجیره فولاد روبه‌رو هستیم.

◉ تلاش‌های سیاست‌گذاران را برای مدیریت زنجیره فولاد چه میزان درست می‌دانید؟ چه نقدهایی به استراتژی‌های اصلاحی در این زنجیره وارد است؟

دولت‌های گذشته در مدیریت بازار فولاد اشتباهات بزرگی را مرتکب شده‌اند، هر زمان دولت تلاش کرد با بخشنامه‌ها و در قالب دستوری، بازار فولاد را مدیریت کند، بیشترین آسیب‌ها و پیامدها را برای بازار فولاد به‌دنبال داشت. قیمت‌گذاری براساس ارز ۴۲۰۰ تومانی در بورس کالا یکی از اشتباه‌ترین سیاست‌هایی بود که در این حوزه اتخاذ شد که زمینه توزیع رانت گسترده‌ای را فراهم کرد. در همین حال، نتوانست سیاست‌گذاری درستی را براساس اصول حاکم بر بازار یعنی اصل عرضه و تقاضا و رقابت در بازار، انجام دهد. پس ازآن هم شاهد اشتباهات دیگری در شیوه‌نامه‌های حاکم بر این زنجیره و نحوه توزیع و تامین مواد اولیه واحدهای فولادی بودیم. این‌گونه ناکامی‌ها ضررهای بسیاری را به روند تولید و اشتغالزایی در صنایع تبدیلی وارد کرد؛ بنابراین هرگاه دولت‌ها سعی کرده‌اند در بازار فولاد دخالت کنند، متعاقبا نظم بازار و ارکان این زنجیره را با چالش‌های جدی روبه‌رو کرده‌اند.

◉ شیوه‌نامه فولادی دولت را در بهبود التهابات حاکم بر این زنجیره چه میزان موثر می‌دانید؟

سال گذشته دولت با همراهی برخی تشکل‌ها اقدام به تنظیم شیوه‌نامه‌ای برای تنظیم بازار فولاد کرد که به‌نوعی اجرایی نشد. این تلاش برای تنظیم بازار فولاد در حالی بود که تجربه حکایت از آن دارد که هر نوع دخالت دولت در این بازار، زمینه بر هم خوردن آن و شدت گرفتن تنش‌های حاکم بر آن را فراهم می‌کند.

تولید در برخی از حلقه‌های این زنجیره مازاد نیاز داخلی است، با این وجود، ساماندهی این بازار به‌نحوی‌که مواد اولیه موردنیاز تمامی صنایع تکمیلی فراهم شود، با چالش‌های جدی روبه‌رو بوده است. دخالت‌های دولت نیز در این زمینه نه‌تنها تاثیر مثبتی نداشته، بلکه چالش‌های جدی‌تری را رقم‌زده است. درواقع نبود مدیریت باثبات در سیستم توزیع فولاد که دربرگیرنده تمامی نیازهای فعالان زنجیره فولاد باشد، احساس می‌شود. همین موضوع باعث شده برخی حلقه‌های دلالی، واسطه‌گری و سفته‌بازی در روند توزیع فولاد به وجود آید؛ بنابراین نظارت بر روند توزیع بازار ضروری به‌نظر می‌رسد. چنانچه این کمبودها برطرف شوند، بسیاری از چالش‌های حاکم بر این زنجیره برطرف خواهد شد.

◉ مسیر درست خریدوفروش فولاد و محصولات فولادی را چه می‌دانید؟

در سال‌های ابتدایی پس از انقلاب و در دوران جنگ، فولاد با حواله فروش می‌رفت و همین موضوع نیز زمینه فساد و لابیگری را در خریدوفروش این محصول تقویت کرده بود. در چنین شرایطی، افرادی که از رابطه برخوردار بودند، سودهای کلانی را از آن خود می‌کردند و می‌توانستند از طریق فروش حواله سود قابل‌توجهی را از آن خود کنند؛ بنابراین ایده راه‌اندازی بورس کالا به‌منظور ایجاد رقابت، بازگشت شفافیت و ساماندهی بازار مطرح شد. هرچند همچنان فولاد با همان روش سهمیه‌ای فقط در قالبی تازه در بورس کالا عرضه می‌شود؛ یعنی مکانیسم شفاف بورس کالا و کارکردهای موردانتظار این نهاد ازمیان‌رفته است. در این میان، بخشنامه‌های خلق‌الساعه دولت‌ها و دخالت و نفوذ برخی از فولادسازان موجب‌شده شکل جدیدی از فروش سهمیه‌ای فولاد در دوران جنگ برقرار باشد. در چنین شرایطی، واحدهای پایین‌دستی همچنان با مذاکره مواد اولیه خود را تامین می‌کنند.

جنگیدن با اصول علم اقتصاد در نظام فولادی معنی و نتیجه ندارد. چنانچه اصول اقتصادی در این زنجیره موردتوجه قرار گیرند می‌توان به رفع چالش‌های کنونی امید داشت. در واقع انتظار می‌رود مرکزیت بازار براساس دو اصل عرضه و تقاضا ساماندهی شود تا بدین ترتیب شاهد رفع مشکلات و کمبودهای کنونی باشیم.

آنوش رحام

> ساماندهی، تدوین برنامه راهبردی و استراتژی برای تکمیل زنجیره ارزش و صنایع تبدیلی فولادی در این سال‌ها مغفول مانده است

یادداشت

قیمت‌گذاری فرصتی برای دلالی

علی‌محمد بُد
فعال صنعت سیمان

در طول سال‌های گذشته شاهد کمبود سیمان در کشور به‌عنوان محصولی ساختمانی بودیم. به‌دنبال این کمبود، نرخ‌گذاری سیمان به‌عنوان راه‌حلی برای تنظیم بازار این محصول موردتوجه سیاست‌گذاران قرار گرفت. اما در طول سال‌های اخیر ظرفیت قابل‌توجهی از این صنعت در کشور احداث شده، تا جایی‌که ظرفیت تولید این محصول در کشور ما به مراتب بالاتر از نیاز داخلی به این محصول برآورد می‌شود.

بدین‌ترتیب تداوم روند قیمت‌گذاری دستوری برای کنترل بازار سیمان معنی ندارد و در همین حال ضررهای غیرقابل جبرانی را به عملکرد صنعتگران وارد می‌کند. علاوه بر این، بسیاری از واحدهای سیمانی کشور بورسی هستند و در قالب سهامداری اداره می‌شوند؛ در نتیجه قیمت‌گذاری محصولات آنها اشتباه و به ضرر سهامداران است؛ بنابراین تغییر در این روند ضروری به‌نظر می‌رسد.

سیمان محصول ساختمانی پرکاربردی است؛ درنتیجه این احتمال می‌رود با رشد نرخ آن زمینه افزایش بهای مسکن فراهم شود. درنتیجه بخشی از فشارها برای پایین نگه داشتن نرخ فروش سیمان نیز به‌دلیل فشارهای روانی است. با این وجود باید تاکید کرد که هزینه سیمان در نرخ ساخت مسکن بسیار ناچیز و کمتر از یک درصد برآورد می‌شود؛ بنابراین حتی دوبرابر شدن نرخ فروش سیمان نیز عامل اثرگذاری در نرخ مسکن به‌شمار نمی‌رود.

به‌علاوه آنکه در طول چند سال اخیر که قیمت‌گذاری دستوری مانع افزایش نرخ سیمان متناسب با تورم و رشد سایر مصالح ساختمانی بوده همچنان شاهد اوج گرفتن نرخ مسکن بوده‌ایم. در واقع تحت‌فشار قرار دادن سیمان به بهانه نرخ مسکن، غیرمنطقی و بدون نتیجه است. در همین حال باید خاطرنشان کرد که واحدهای سیمانی ما در طول سال‌های گذشته از پس نوسازی و بازسازی خود برنیامده‌اند، چراکه تحت‌تاثیر قیمت‌گذاری دستوری به‌شدت با تنگناهای مالی روبه‌رو بوده‌اند. در چنین شرایطی، سیمانی‌ها با ظرفیت کمتر از ظرفیت اسمی تولید می‌کنند.

در ادامه از توزیع ناهمگون واحدهای سیمانی در کشور باید از دیگر دلایل کمبود این محصول در برخی مناطق نام برد. سیمان محصولی حجیم است که با نرخ پایینی به فروش می‌رسد و درنتیجه حمل‌ونقل آن به مسافت‌های کمی طولانی صرفه اقتصادی ندارد. این روند به‌ویژه در شرایطی که نرخ فروش آن به اجبار پایین نگه داشته می‌شود، بیشتر زمینه کمبود سیمان را در برخی شهرها مانند تهران فراهم کرده است. در چنین فضایی، فرصتی برای دلالی و واسطه‌گری فراهم می‌شود؛ یعنی عده‌ای سیمان را از واحدهای تولیدی و با نرخ مصوب خریداری و با نرخ به مراتب بالاتر در بازار آزاد به فروش می‌رسانند. درنتیجه تولیدکننده و مصرف‌کننده از این شرایط متضرر می‌شوند. درمجموع باید اقرار کرد نرخ‌گذاری ضربات غیرقابل جبرانی را به این صنعت وارد کرده و تغییر آن ضروری به‌نظر می‌رسد.

شناور کردن نرخ فروش سیمان در شهرهای گوناگون یکی از راه‌حل‌هایی است که می‌تواند کمبودهای این حوزه را برطرف و امکان واسطه‌گری را از این بازار سلب کند. در همین حال باید کرایه حمل در تعیین نرخ فروش لحاظ شده و از همه مهم‌تر تعیین نرخ به تقابل میان عرضه و تقاضا سپرده شود. متغیرهای اقتصادی، صنعتی و تولیدی به مرور زمان تغییر می‌کنند و نمی‌توان روند قیمت‌گذاری این محصول را برای سال‌ها و بدون توجه به شرایط ادامه داد.

در پایان می‌توان این‌گونه جمع‌بندی کرد که صدور دستورالعمل برای تنظیم اقتصاد و شاخصه‌های وابسته به آن نتیجه‌بخش نیست. این دست اقدامات زمینه دلالی، شکل‌گیری بازار سیاه و سودجویی را نیز فراهم می‌کنند. بدین‌ترتیب که شکاف قیمتی میان نرخ مصوب و نرخ فروش همان محصول در بازار آزاد شکل می‌گیرد و همان گپ، زمینه سوءاستفاده را فراهم خواهد کرد. درواقع باید اقرار کرد که در عصر حاضر تعیین نرخ براساس مکانیسم‌های بازار و تقابل میان عرضه و تقاضا ضروری است و زمینه شفافیت هرچه بیشتر را فراهم می‌کند.

گزارش خبری

فعالان تجاری با اشاره به اولویت بازرگانی دولت تاکید دارند

تمرکز بر استراتژی توسعه تجارت با همسایه‌ها

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

از آغاز دولت سیزدهم تاکنون رئیس‌جمهوری بارها بر توسعه تجارت با همسایگان تاکیدکرده و خواستار ایجاد دیپلماسی اقتصادی مناسب برای افزایش مبادلات با ۱۵ کشور هم مرز با ایران شده است.

به گفته رئیس جمهوری، توسعه تجارت با همسایگان و کشورهای منطقه اولویت سیاست خارجی دولت سیزدهم بوده و ساز و کار مناسب، پیگیری و اجرای این سیاست در وزارت امور خارجه طراحی و عملیاتی شده است.

همچنین رضا فاطمی امین وزیر صنعت، معدن تجارت به عنوان دستگاه متولی نیز با برآورد توسعه صادراتی ۳۵ میلیارد دلاری و افزایش تجارت ۷۰ میلیارد دلاری طی چهار سال آینده، گسترش صادرات و واردات با همسایگان را از اولویت‌های دولت و از نیازهای کشور اعلام کرد.

آمارهای تجاری نیمه نخست امسال ایران با ۱۵ کشور همسایه حکایت از رشد ۳۷ درصدی در وزن و ۵۲ درصدی دارد و به بیش از ۴۷ میلیون تن کالا به ارزش ۲۲ میلیارد و ۵۸۸ میلیون دلار رسیده است.

بر اساس این آمار، عراق با سه میلیارد و ۸۴۰ میلیون، ترکیه با ۲ میلیارد و ۳۰۸ میلیون، امارات با ۲ میلیارد و ۲۴۳ میلیون، افغانستان با ۹۹۹ میلیون و پاکستان با ۵۴۴ میلیون دلار، پنج مقصد نخست صادرات کالاهای ایرانی و عمان با ۲۷۷ میلیون، روسیه با ۲۷۰ میلیون، جمهوری آذربایجان با ۲۱۲ میلیون، ارمنستان با ۱۵۶ میلیون، ترکمنستان با ۱۴۵ میلیون، قزاقستان با ۸۰ میلیون، قطر با ۷۵ میلیون، کویت با ۶۵ میلیون، بحرین با سه میلیون دلار و عربستان با ۳۹ هزار دلار در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

همچنین در زمینه واردات کالا امارات با هفت میلیارد و ۳۰۵ میلیون، ترکیه با ۲ میلیارد و ۴۳۵ میلیون، روسیه با ۶۳۹ میلیون، عراق با ۴۹۹ میلیون و عمان با ۲۷۰ میلیون پنج کشور طرف معامله با ایران برای تامین کالاها و پاکستان، قزاقستان، جمهوری آذربایجان، ترکمنستان، ارمنستان، کویت، افغانستان، قطر و بحرین در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

تاکید بر صادرات محصولات تولیدی- صنعتی

هادی تیزهوش تابان - رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و روسیه: برای توسعه تجارت با کشورهای همسایه، تمرکز بر صادرات محصولات تولیدی در حوزه صنعتی راهگشا خواهد بود. توسعه تجارت با کشورهای همسایه استراتژی بسیار مناسبی است که دستاوردهای اقتصادی و امنیتی مطلوبی را به دنبال خواهد داشت، اما برای دستیابی به آن باید اقداماتی در دستور کار قرار بگیرد.

اتخاذ سیاست‌های مناسب برای دیپلماسی اقتصادی و فراهم کردن بستر مناسب سیاسی در جهت افزایش همگرایی منطقه‌ای برای تسهیل و توسعه تجارت با کشورهای منطقه در اولویت قرار دارد. بنابراین ایجاد ثبات اقتصادی به توسعه تجارت با همسایگان کمک خواهدکرد. این شاخصه، قدرت رقابت را به تجار و بازرگانان ایرانی بازمی گرداند و در نهایت بازارهای هدف صادراتی را در اختیار ایران قرار خواهد داد.

از دیگر راهکارهای مهم و اساسی برای توسعه تجارت با کشورهای همسایه ایجاد ثبات در حوزه قوانین و مقررات است. به عبارت دیگر نبود ثبات در حوزه قوانین و تصویب آیین نامه ها، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های مقطعی و خلاف قوانین بالا دستی، خصوصاً در حوزه‌های مرتبط با تجارت خارجی، قدرت برنامه‌ریزی و تصمیم گیری را از بازرگانان و تجار واقعی سلب می‌کند و در نهایت این موضوع نتایج مثبتی را برای تجارت خارجی به همراه نخواهد داشت. در این بین تولیدات صنعتی و دانش‌بنیان‌ها نیز برای توسعه صادرات باید مورد توجه قرار گیرند. به طوری‌که اراده و تصمیم دولت برای توسعه صادرات غیر نفتی و ایجاد جهش در این حوزه باید به صادرات محصولات تولیدی در حوزه صنعتی متمرکز شود. بنابراین نیازمند اتخاذ سیاست هایی برای تسهیل صادرات تولیدات صنعتی و دانش‌بنیان‌ها هستیم.

تولید مایحتاج صنعتی کشوری مانند روسیه بر پایه توانمندی‌های داخلی و بر اساس استانداردها و سلایق حاکم بر بازار این کشور و بهره‌مندی از ظرفیت مناطق آزاد تجاری برای سرمایه‌گذاری مشترک، راهکارهایی است که می‌تواند در راستای توسعه صادرات غیر نفتی موثر واقع شود.

> تجارت خارجی در نیمه نخست سال به ۴۵ میلیارد دلار رسید که سهم صادرات ۲۱ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار و سهم واردات ۲۳ میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار بود

جهش در صادرات با مشارکت بخش خصوصی

سیدحمید حسینی - عضو هیات رئیسه اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق: برای جهش اقتصادی نیازمند توجه به رویکردهای تجاری هستیم. در این فرایند نقش و اهمیت اقتصاد باید از مسائل سیاسی در کشور پیشی بگیرد زیرا گسترش روابط اقتصادی و تجاری ایجاد امنیت در مرزهای کشور را به دنبال دارد و با شکل گیری این فضا می توانیم شاهد جهش صادرات باشیم.افزایش تعاملات خارجی و توسعه روابط با همسایگان برای گسترش صادرات و تجارت بسیار مورد اهمیت است.

در این بین نگاه افراطی به تولید مشکلات بسیاری را ایجاد می کند. چنانچه در بسیاری از بخش تنها به تولید کننده اجازه صادرات داده می شود و این روند تجار شناخته شده و حرفه ای را کنار می زند که موجب لطمه به صادرات شده است.

به علاوه اینکه گاهی فاقد یک شبکه تجاری منسجم هستیم به طوری که در برخی کشورها به واحدهای تولیدی اجازه صادرات داده نمی شود اما در ایران در بسیاری موقعیت ها دست صادرکننده برای تجارت بسته شده است.

همچنین با احیای جایزه صادراتی، انتخاب صادرکننده نمونه، پرداخت وام و اعتبارات با کارمزدهای مناسب و سایر حمایت های دولتی اهداف تجاری قابل تحقق است.

همچنین می توانیم با برخی از کشورهای همسایه تهاتر کالایی و ریالی را ملاک قرار بدهیم زیرا یک سیاست ارزی مناسب همه بازارها نیست و تصمیم‌گیری متناسب با هر بازاری می‌تواند برای ایجاد مسیرهای جدید به صادرکنندگان کمک کند.

با این همه تحریم یکی از موانع توسعه روابط تجاری با جهان است و نمی‌توان این مهم را نادیده گرفت. ایران در بخش خدمات فنی مهندسی بسیار توانمندی بسیاری دارد و قادر به ایجاد درآمدهای ارزی با اجرای پروژه در کشورهای مختلف است اما به دلیل تحریم ها، نداشتن امکان شرکت در مناقصه ها و عدم امکان پذیرش بانک های ایرانی از بازار خدمات منطقه حذف می شویم در حالی که پتانسیل بالایی داریم. بدون شک با حل مشکلات برجام و مسائل امور منطقه رویکردهای جهش صادراتی به سرعت قابل اجرا خواهند شد.

سخن پایانی

ایران به عنوان کشوری واقع در قاره آسیا و منطقه خاورمیانه با کشورهای پاکستان، افغانستان، ترکمنستان، جمهوری آذربایجان، ارمنستان، ترکیه و عراق مرزهای زمینی و با جمهوری آذربایجان، ترکمنستان، روسیه قزاقستان، امارات، قطر، بحرین، عمان، عربستان و کویت مرز دریایی دارد که می‌تواند با افزایش تجارت، از مزایای همسایگی بهره‌مند شود. رشد میزان صادرات ایران به کشورهای همسایه بهبود تراز تجاری کشور را به دنبال دارد. این روند نتایج مثبتی بر فضای اقتصادی کشور خواهد گذاشت اما انجام این مهم نیازمند در نظر داشتن یک چشم‌انداز مناسب و سپس برنامه‌ریزی و در نهایت انجام اصلاحات اقتصادی متناسب با برنامه‌ریزی صورت گرفته است.جهش و سرعت در صادرات به رقابت، روابط خوب، حمایت دولتی، توسعه زیرساخت ها و داشتن شبکه تجاری از فعالان بخش خصوصی نیاز دارد.

غفلت از ظرفیت منحصر به‌فرد گردشگری

جزیره لوکس ایران را دریابیم

حرف و حدیث‌ها درباره جزیره بسیار است؛ از تصاحب آنجا تحت نفوذ یک نهاد خاص گرفته تا مکانی که به گفته برخی از راهنمایان تور مخصوص تفریحات آقازاده‌هاست؛ جزیره‌ای که به گفته مسئولان صرفاً برای مقصد گردشگری لوکس تهیه شده است. صحبت درباره جزیره هندورابی است؛ جزیره‌ای کوچک با مساحتی حدود ۲۳ کیلومتر مربع که بین دو جزیره کیش و لاوان قرار گرفته و فاصله‌اش تا کیش ۲۳ کیلومتر است و راه‌های دسترسی به آن از اسکله‌های بندرعباس، کیش و بندرلنگه امکان‌پذیر است. به گفته برخی از ساکنان کیش، هندورابی خالی از سکنه است اما طبق اطلاعات مکتوب، جمعیت آن در سال ۱۳۹۵ حدود ۱۹۱ نفر عنوان شده است. با این حال گفته می‌شود جزیره هندورابی به دلیل شرایط جغرافیایی که دارد غیرمسکونی است. کمتر کسی هندورابی را دیده و به گفته برخی از ساکنان جزیره کیش، گاهی صیادان به آنجا رفت و آمد می‌کنند. قبل از شیوع ویروس کرونا تورهای یک‌روزه گردشگری از جزیره کیش به هندورابی برگزار می‌شده که در حال حاضر کنسل شده است؛ به همین دلیل تلاش‌های خبرنگار ایسنا برای بازدید از این جزیره برای سومین بار بی‌نتیجه ماند.

وعده بازدید عملی نمی‌شود

آژانس‌های گردشگری بسیاری مواقع با وعده بازدید از جزیره هندورابی تور می‌فروشند و به دلیل مواج‌بودن دریا و خطرناک‌بودن برگزاری آن، تور مربوطه را دقیقه نود کنسل می‌کنند. البته قایق‌هایی هم پیدا می‌شوند تا کسانی را که تمایل دارند از جزیره کیش تا هندورابی به صورت دربستی ببرند و برگردانند اما برای این کار چیزی حدود ۵ میلیون تومان دریافت می‌کنند! تور جزیره هندورابی بین تبلیغات تفریحات جزیره کیش جایی ندارد به همین دلیل گردشگران کمتری هم متوجه وجود چنین جایی هستند. آژانس‌های مختلف جزیره کیش هر کدام دلیل خودشان را برای اجرانکردن گشت هندورابی دارند. برخی ادعا می‌کنند هر کسی نمی‌تواند وارد آن شود و مختص تفریحات آقازاده‌هاست. برخی دیگر هم معتقدند شیوع کرونا موجب تعطیلی تورهای جزیره هندورابی شده و پیش از آن تورهای جزیره به صورت نیم‌روزه برگزار می‌شده است. با این وجود کمتر کسی موفق شده جزیره بکر هندورابی را از نزدیک ببیند و گاهی کیشوندها برای تفریح، خودشان را به وسیله قایق‌های صیادی به هندورابی می‌رسانند و از سواحل بکر آنجا برای حمام آفتاب و تفریحات آبی استفاده می‌کنند.

هندورابی تبدیل به سایت غواصی شده است

به گفته برخی از غواصان، در حال حاضر هندورابی تبدیل به سایت غواصی شده است زیرا آب آن منطقه نسبت به جزیره کیش شفاف‌تر و تمیزتر و تجمع آبزیان هم در آن بخش بیشتر است. مدیریت جزیره هندورابی در سال ۸۹ به صورت قانونی به منطقه آزاد کیش واگذار شد. در سال ۹۰ کمیسیون امور زیربنایی هیئت دولت، هندورابی را به عنوان پناهگاه حیات وحش معرفی کرد که از نظر کارشناسان محیط زیست این مسئله به لحاظ قانونی سوال‌برانگیز بود. سازمان منطقه آزاد کیش برای توسعه جزیره هندورابی طرح‌های مختلفی ارائه داد و اقدام به ساخت بندرگاهی در ضلع شمال غرب جزیره کرد که منجر به تخریب زیستگاه مرجانی شد. بعد از این اتفاق تیم کارشناسی سازمان حفاظت محیط زیست از جزیره بازدید و برآورد خسارت کرد و پرونده این مسئله به دادگاه ارجاع داده شد ولی دادگاه به استناد ماده ۱۱۲ قانون برنامه پنجم که طبق آن منطقه آزاد متولی امور است، حق را به آن سازمان داد. بار دیگر پرونده در شورای مقابله با زمین‌خواری استان هرمزگان مطرح شد و مجوز منع فعالیت در جزیره هندورابی گرفته و قرار شد یک کمیته با حضور سازمان منطقه آزاد کیش، اداره حفاظت محیط زیست و قوه قضاییه تشکیل شود تا به تعامل برسند.

تدوین و اجرای طرح جامع هندورابی

چند ماه بعد علی‌اصغر مونسان مدیرعامل وقت سازمان منطقه آزاد کیش از نشستن نخستین پرواز جزیره «هندورابی» تا پایان سال ۱۳۹۴، پیشرفت فیزیکی بیش از ۷۰ درصد اسکله جزیره هندورابی، تعیین و تدوین یک طرح جامع با مشاور آلمانی و راه‌اندازی آب شیرین و هتل این جزیره خبر داد. او پس از مدتی اعلام کرد: طرح جامع هندورابی با رعایت کامل موازین زیست‌محیطی تهیه شده و یک طرح توسعه زیست‌محیطی به شمار می‌آید. حجم زیادی اکو پارک در هندورابی وجود دارد و حین عملیات اجرایی مراقبت زیادی از آن به عمل آمده و حدود ۶۰ هزار قطعه مرجان در حجم بالای کار و با هزینه زیاد جابه‌جا شده است که می‌توان گفت در هیچ نقطه از کشور چنین اقدامی انجام نشده بنا بر این افتخار می‌کنیم که بحث‌های زیست‌محیطی به صورت کامل در منطقه آزاد کیش رعایت شود.

هندورابی صرفاً برای مقصد گردشگری لوکس تهیه شده است. همواره جزیره هندورابی را به‌عنوان جزیره سبز می‌بینیم، یعنی در راستای مباحث زیست‌محیطی آسفالت و راه‌سازی به این جزیره راه پیدا نمی‌کند و از سنگفرش برای راه‌سازی این جزیره استفاده خواهد شد تا کمترین مداخله‌ای در مسائل زیست‌محیطی جزیره نداشته باشیم، حتی باند فرودگاه هندورابی نیز هیچ‌گونه آسفالتی ندارد. ضمن اینکه ورود خودروهای فسیلی و شخصی به جزیره هم ممنوع خواهد بود و کلیه خودروهای جزیره هندورابی مربوط به حمل‌ونقل عمومی خواهند بود. موضوع دیگری که واکنش‌های بسیاری به همراه داشت، زباله‌ها و چگونگی دفع آن بود که مدیرعامل وقت منطقه آزاد برای آن هم توضیحاتی داشت: در کیش مدرن‌ترین سیستم فاضلاب و بازیافت نخاله‌های ساختمانی را داریم و در حال همکاری با یک شرکت سرمایه‌گذار خارجی برای بازیافت زباله‌ها نیز هستیم، ضمن اینکه نباید هیچ نگرانی در مورد هندورابی وجود داشته باشد، زیرا منطقه آزاد کیش به اثبات رسانده که در عرصه زیست‌محیطی و دغدغه‌های این بخش در سطح کشور پیشرو است. اهمیت جزیره هندورابی به تنوع محیط زیست دریایی، وجود رینگ آب سنگ مرجانی در اطراف آن جزیره، زیستگاه تخم‌گذاری لاک‌پشت‌های دریایی و تنوع ماهیان زینتی آن است. در نهایت جدیدترین فرودگاه ایران که ساخت آن از سال ۱۳۹۲ شروع شده بود بعد از چهار سال و در تیرماه سال ۱۳۹۶ در جزیره هندورابی افتتاح شد و یکی از اصلی ترین اولویت‌های ساخت آن جابه‌جایی توریست‌ها و گردشگران داخلی و خارجی عنوان شد. مسئولان از جزیره هندورابی به عنوان ظرفیت منحصر بفردی برای صنعت گردشگری کشور یاد می‌کنند در حالی که به نظر می‌رسد بعد از سال‌ها هنوز هیچ برنامه مشخصی برای این جزیره وجود ندارد.

سخن پایانی

حدود ۹۵ جزیره در خلیج فارس وجود دارد که بیش از ۴۰ جزیره در جغرافیای ایران قرار گرفته است. بیشتر این جزیره‌ها زیستگاه گونه‌های جانوری، پایگاه نفتی و غیرمسکونی است و فقط در دو جزیره ایرانی یعنی قشم و کیش زیرساخت گردشگری وجود دارد.

سهم تعاونی‌های مرزنشین از واردات لوازم خانگی

با گذشت حدود ۳ سال از ممنوعیت واردات لوازم خانگی، کماکان شاهد هستیم که برخی برندهای خارجی در بازار حضور گسترده‌ای دارند. ۲ احتمال در این رابطه وجود دارد، نخست اینکه این کالاها از قبل در انبارهای لوازم خانگی موجود بوده و مربوط به قبل از سال ۹۷ باشد که بعید به نظر می‌رسد و احتمال دوم این است که این کالاها کماکان به صورت غیرقانونی در حال ورود به کشور هستند.

سوال اینجاست که با توجه به عزم راسخ دولت جدید در ممنوعیت واردات لوازم خانگی و با توجه به ابعاد و حجم کالاهای خارجی در بازار، تزریق لوازم خانگی به کشور درحال‌حاضر از چه طریقی انجام می‌شود؟

بررسی‌ها نشان می‌دهد در کنار روش‌ها و مجاری قاچاق و ورود غیرقانونی کالا به کشور نظیر ته‌لنجی، پنهان‌سازی در کانتینرها و سایر روش‌های پیچیده و مهندسی شده، بخشی از لوازم خانگی خارجی در پوشش شرکت‌های تعاونی مرزنشینان در حال ورود به کشور است

امسال ۳ تعاونی مرزنشین لوازم خانگی وارد کردند

در این رابطه یاسر فیضی در گفت‌وگو با مهر در مورد واردات لوازم خانگی از طریق تعاونی‌های مرزنشینی، اظهار کرد: مرزنشینان واردات را در مقابل صادرات انجام می‌دهند که همیشه هم تراز تجاری در این بخش مثبت بوده است؛ فرآیند واردات کالا از طریق تعاونی مرزنشینان نیز باید از مبادی رسمی و گمرکی انجام شود؛ زمانی که کالایی از گمرکات وارد کشور می‌شود، به معنای این است که کالا از مرز رسمی و در شرایط قانونی وارد شده و بر همین اساس نیز استانداردهای لازم رعایت شده است. بنابراین اینکه گفته شود کالاهای وارد شده از طریق تعاونی مرزنشینان، قاچاق است، درست نیست.

رئیس کمیسیون مرزنشینان اتاق تعاون ایران با بیان اینکه واردات مرزنشینان سقف دارد و ما نمی‌توانیم به هر میزان که می‌خواهیم کالا وارد کنیم، افزود: امسال در مجموع از ۱۷ استان مرزی در کل کشور ۳ تعاونی در آذربایجان غربی شهرستان سلماس در یک مرحله مجوز واردات یخچال و لباسشویی گرفتند و شورای ساماندهی ستاد مرزی مجوز داده است. یکی از این تعاونی‌ها ۱۶۰ دستگاه یخچال و ۱۸۷ دستگاه لباسشویی وارد کرده است.

وارداتی‌ها اجازه خروج از شهر را ندارند

فیضی تصریح کرد: کالاهای وارد شده از طریق مرزنشینی اجازه خروج از شهر را ندارند و وقتی شورای ساماندهی اجازه خروج کالا را می‌دهد، معافیت مرزنشینی کاملاً از بین می‌رود و باید صد در صد حقوق ورودی پرداخت شود. وی با بیان اینکه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ناظر مستقیم است و در بخش ترخیص کالا نیز گمرک مسئول است و تمامی فرآیندها نیز انجام می‌شود، ادامه داد: از سال گذشته مجوز واردات اقلامی همچون لوازم خانگی را به تعاونی‌های مرزنشین داده است که سقف دارد و به ازای هر ۵۰ خانوار یک دستگاه لوازم خانگی می‌توان فروخت.

سهمیه مرزنشینی فروخته نشده است

فیضی در مورد معافیت‌های مرزنشینان، گفت: تنها یک معافیت مربوط به حذف حقوق ورودی برای مرزنشینی وجود دارد که آن هم قانونی است. برای اقلام خوراکی ۱۰۰ درصد و برای اقلام غیرخوراکی ۵۰ درصد از حقوق ورودی معافیت تعلق می‌گیرد که یک قانون حمایتی جهت تأمین معیشت، جلوگیری از مهاجرت، اشتغالزایی و جلوگیری از ورود کالای قاچاق محسوب می‌شود.

وی تصریح کرد: برای واردات یک کیلوگرم برنج کل معافیت مرزنشین ۳۵۰ تومان می‌شود در حالی که مالیات آن ۱،۲۰۰ تومان است؛ در واقع این معافیت هم امتیاز خاصی محسوب نمی‌شود زیرا واردکنندگان ارز ۴۲۰۰ تومانی گرفته بودند و این ارز به مرزنشینان تعلق نگرفت.

رئیس کمیسیون مرزنشینان اتاق تعاون ایران در خصوص خرید سهمیه مرزنشینی توسط واردکنندگان، گفت: بحث فروش سهمیه نیست بلکه تعاونی‌های مرزنشینی می‌توانند با اشخاص مشارکت کنند و پس از مشارکت و فروش کالا، سود به شرکت تعاونی وارد و تقسیم و توزیع می‌شود.

تشکل‌های پیله وری و ته لنجی

وی اظهار کرد: متأسفانه همواره تشکل‌های پیله‌وری، ته لنجی و کوله بری را با تعاونی‌های مرزنشین اشتباه می‌گیرند. پیله‌ورها در بازارچه و گمرک کار می‌کنند و در مورد ملوانی و کوله بری هم که موضوع مشخص است.

رئیس کمیسیون مرزنشینان اتاق تعاون ایران در مورد احراز هویت مرزنشینان، گفت: فعالیت مرزنشینان بر اساس سامانه یکپارچه مدیریت مرزنشینان کشور بوده که متولی آن نیز سازمان توسعه تجارت ایران است. مرزنشینان برای استفاده از امتیازهای مرزنشینی احراز هویت شده‌اند و در آن سامانه برای آنها کارت صادر شده و وزارتخانه‌های صمت، کشور و رفاه نیز بر آن نظارت داشته‌اند.

وی افزود: اعتبار کارت‌های صادر شده برای مرزنشینان سه ساله بود اما در چند سال گذشته بنا به دلایلی مانند تحریم‌ها، مسائل ارزی و ... تعاونی‌ها نتوانستند کسب درآمد داشته باشند و در همین بازه زمانی هم اعتبار کارت مرزنشینان تمام شد و به علت آنکه امتیازی دریافت نکردند، واردات خاصی انجام نداده‌اند. فیضی اظهار کرد: درحال‌حاضر ۷ میلیون نفر در قالب ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار خانوار عضو تعاونی‌های مرزنشینی هستند.

پنجشنبه
۶ آبان ۱۴۰۰- ۲۱ ربیع‌الاول ۱۴۴۳ - ۲۸ اکتبر ۲۰۲۱- شماره ۱۹۱۶-پیاپی۳۲۳۴

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

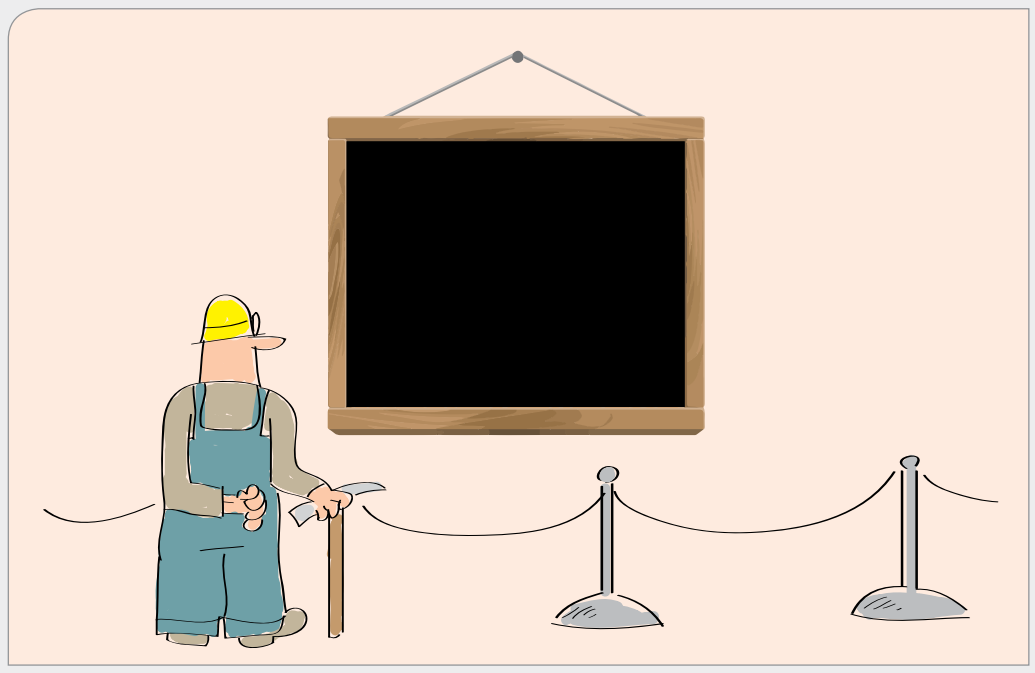
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱-۰۹۱۹۱۲۵۱۴۰۶
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کدپستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با ۶۳ امتیاز رتبه ۲
در میان روزنامه های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

تمرکز بر اصلاحات ساختاری در اقتصاد

دستورات سیدابراهیم رئیسی برای اصلاح ساختار بودجه، اصلاح نظام مالیاتی، تغییر وضعیت پرداخت یارانه‌ها و... و همچنین وعده‌هایی که در انتخابات برای دگرگونی اوضاع اقتصاد مطرح ساخت، نشان از این واقعیت دارد که بعد از مسئله کرونا، سامان اقتصاد برای تحول در وضعیت معیشت مردم اولویتی گریزناپذیر است. فقر، دستمزد ناکافی، گرانی، بیکاری، تداوم مشکلات تولید داخلی و... که این روزها از سوی رسانه‌ها و بسیاری از تحلیل‌گران اقتصادی بیان می‌شوند، همگی بیانگر اهمیت اقتصاد در زندگی روزمره ایرانیان است. با وجود چنین شرایطی دیگر تردیدی نیست که جایی برای سایر برنامه‌های اجتماعی نمانده و یا حداقل از درجه اهمیت آنها در قبال مسائل اقتصادی کاسته شود.

اقتصاد و مباحث مرتبط با آن بی‌تردید پایه و اساس توسعه و پیشرفت هر جامعه‌ای است، چنان‌چه «آبراهام مازلو» روانشناس معروف امریکایی به درستی بر آن صحه گذاشته و آن را موتور محرکه توسعه یک جامعه و دسترسی به رفاه جمعی تلقی می‌کند. سامان اقتصاد به شعار اصلی انتخاباتی در رقابت‌های ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی هم تبدیل و تلاش و اهتمام نامزدها و دولتمردان به اصلاحات ساختاری در اقتصاد، معطوف شده است. این اصلاحات ساختاری به تازگی از سوی دولت هم مطرح شده که پرداختن بدان از اهمیت شایانی برخوردار است.

آیا اصلاحات ساختاری ضرورت دارد؟

آثار تحریم‌های اقتصادی و مشکلات ناشی از آن بر کسی پوشیده نیست، اما به باور بسیاری از کارشناسان، مشکلات اقتصادی کشور بیش از آن که ناشی از تحریم‌های بین‌المللی باشد ناشی از خود تحریمی‌ها و موانع و مشکلاتی است که در داخل کشور و بر سر راه تولید داخلی است. هرچند عوامل مختلف خارجی در بروز مسائل و مشکلات اقتصادی دخیل بوده‌اند، اما این ادعا که بیشتر مشکلات اقتصادی کشور ناشی از موانع داخلی است هم از اهمیت زیادی برخوردار است. به گفته «مسعود نیلی» اقتصاددان و استاد دانشگاه، نتیجهٔ چند دهه سیاست‌گذاری غلط، فقیرشدن روزافزون جامعه‌ای است که در ۴۶ سال گذشته فقط از محل فروش درآمدهای نفتی، ۲.۲ دلار درآمد روزانه داشته است. با این حال اقتصاد کشور در وضعیتی قرار دارد که طی یک دههٔ گذشته، درآمد سرانه افزایشی نیافته و میزان سرمایه‌گذاری سالانه در سال ۱۳۹۹ حتی کمتر از سرمایه‌گذاری سالانه در ۱۰ سال پیش بوده است.

وقتی قرار است تا وضعیت اقتصادی یک جامعه مورد بررسی قرار بگیرد، قدر مسلم شاخص‌هایی نظیر «تورم»، «بیکاری» و «رشد اقتصادی» که شاخص‌های لایه نخست اقتصاد کلان هستند، مورد بررسی قرار می‌گیرند. در مرحله بعد نیز متغیرهایی مثل «کسری بودجه»، «رشد نقدینگی» و... مورد بررسی قرار می‌گیرند. اما به‌طور کلی وضعیت اقتصادی هر کشوری با شاخص‌های لایه نخست قابل بررسی است. در تحلیل وضعیت فعلی نیز متغیرهای اصلی اقتصاد به وضوح نشان می‌دهند که عملکرد اقتصاد ایران از نظر رشد اقتصادی در دههٔ ۹۰ به‌طور کلی و از نظر تورم در نیمهٔ دوم دههٔ ۹۰، یکی از بدترین عملکردهای چند دههٔ گذشته تاریخ اقتصادی ایران بوده است. عملکرد بلندمدت تورم نشان می‌دهد که از سال ۱۳۶۹ یعنی در سال‌های پس از پایان جنگ، تا ۱۳۹۰ و قبل از شروع دههٔ ۹۰، متوسط تورم در اقتصاد ایران ۱۸.۵ درصد است که این میزان در دههٔ ۹۰ به‌طور متوسط به ۲۵ درصد می‌رسد. تورم در نیمهٔ دوم دههٔ ۹۰ و به خصوص در سال‌های اخیر، از سطوحی که قبلاً به ثبت رسیده بود هم، بیش از ۱۵ واحد درصد افزایش پیدا کرده است.

مقایسه رشد اقتصادی نیز بیانگر این مطلب است که کاهش رشد به‌نسبت وضعیت تورم، بسیار شدیدتر بوده است. به عبارتی در دههٔ ۹۰ نسبت متوسط رشد اقتصادی به عملکرد بلندمدت اقتصاد ایران کاهش بیشتری داشته و بعد از جنگ تا قبل از شروع دههٔ ۹۰، متوسط رشد اقتصادی کشور حدود ۴.۵ درصد بوده، در حالی‌که رشد اقتصادی دههٔ ۹۰ تقریباً صفر درصد است. یعنی در دههٔ ۹۰، رشد اقتصاد ایران بیش از ۴ واحد درصد کاهش یافته و این مسئله از اهمیت زیادی برخوردار است. این آمار و ارقام نشان می‌دهند که کشور با افت قابل توجهی در روند تحولات درآمد مواجه بوده و هم اکنون در یک دورهٔ متفاوت به‌نسبت گذشته قرار داریم که جای هیچ تردیدی را برای اصلاحات ساختاری باقی نمی‌گذارد.

اصلاحات ساختاری در چه زمینه‌هایی کارآمد است؟

سه نظام «بانکی»، «مالیاتی» و «یارانه‌ای» اگر به درستی عمل کنند، می‌توانند در مهار تورم، افزایش عدالت اقتصادی و به‌طور کل افزایش میزان رفاه اجتماعی تاثیرگذار باشند. متاسفانه در شرایط فعلی این سه نظام به درستی عمل نکرده و بار تورم و مشکلات بعد از آن بر دوش دهک‌های کم درآمد جامعه است. به عبارتی با عملکرد فعلی این سه نظام، بار اصلی مشکلات بر دوش دهک‌های پایین و منافع آن کاملاً در راستای منافع طبقه ثروتمند است. در همه جای دنیا زمانی که تورم زیاد می‌شود بار اصلی آن بر دوش ثروتمندان و افرادی در دهک‌های بالای درآمدی است اما متاسفانه در ایران این رویه کاملا برعکس است. از آن‌جا که در ایران هیچ‌گونه مالیاتی بر ثروت وجود نداشته و مالیات بر درآمد هم چندان بر درآمد طبقه بالا تاثیرگذار نیست، بنابراین ثروتمندان با کوچکترین تورمی روز به روز ثروتمندتر شده و فقرا، روز به روز فقیرتر می‌شوند. آمار مربوط به تعداد افراد زیر خط فقر که در سال ۱۳۹۴ منتشر شد نشان می‌دهد که بیش از ۳۴ درصد خانوارهای ایرانی زیر خط فقر زندگی می‌کنند در حالی‌که اگر این آمار هم‌اکنون به روز رسانی شود، بیش از ۶۰ درصد مردم زیر خط فقر به سر می‌برند. متاسفانه زمانی‌که نظام‌های بازتولید ثروت و درآمد در یک نظام اقتصادی به درستی عمل نکرده و معیوب باشند، تردیدی نیست که فشار تورمی تحریم‌ها و ضعف مدیریت اجرایی همه بر دوش دهک‌های کم درآمد جامعه قرار خواهد گرفت. متاسفانه در دهه ۹۰ رکود اقتصادی سراسر کشور را فراگرفت، رشد اقتصادی به سطح نازلی رسید و ۷ دهک درآمدی پایین جامعه بیشترین میزان آثار و تبعات اقتصادی ناشی از تحریم‌ها و مشکلات اقتصادی را بر گرده خود تحمل کردند. در این شرایط قدرت خرید ایرانی‌ها به شدت افت پیدا کرد و نظام مالیاتی که انتظار می‌رفت تا به خوبی وارد عرصه اقتصادی شده و درست عمل کند، متاسفانه تنها با هدف کسب سود و درآمد خود وارد میدان شد. این در حالی است که یکی از هدف‌های اصلی در نظام مالیاتی در تمام دنیا، بازتولید ثروت است که این مهم در ایران به درستی عمل نمی‌کند. در ایران ثروتمندان از ایجاد تورم خرسندند، از نظام بانکی و یارانه‌ای حداکثر استفاده را می‌برند چرا که بانک‌ها هم با هدف افزایش درآمد خود فعالیت کرده و بیشترین مزایای خود را در اختیار ثروتمندان قرار می‌دهند. در چنین شرایطی رانت و عدم رشد تولید ملی پدید آمده و ثروتمندان ۲۰ برابر بیشتر از افراد دهک‌های پایین جامعه از یارانه‌های پنهان بهره می‌برند چرا که به واسطه ثروت بیشتر خانه و اتومبیل بیشتری داشته و از حامل‌های انرژی ارزان نرخ برخوردارند.

سخن پایانی

بررسی وضعیت اقتصادی موجود نشان می‌دهد مشکلات سه نظام بانکی، مالیاتی و یارانه‌ای موجب ثروتمند شدن دو دهک بالا و کاهش توان هفت دهک پایینی جامعه شده و از این‌رو برای رهایی از این وضعیت چاره‌ای جز اصلاحات ساختاری در اقتصاد وجود ندارد. از دیگر سو شرایط کلی اقتصاد ایران نشان می‌دهد برای رهایی از وضعیت موجود و رسیدن به عدالت اقتصادی و اجتماعی، اصلاحات ساختاری در اقتصاد، امری ضروری است.

حباب مسکن در شهرهای بزرگ جهان چقدر است؟

در نتیجه بحران کرونا طی دو سال اخیر، مسکن به عنوان یک مقصد امن سرمایه‌گذاری به شدت در سراسر جهان محبوب شد و قیمت‌ها نیز در نتیجه افزایش تقاضا شروع به بالا رفتن کردند. بانک یو بی‌اس با توجه به متغیرهایی نظیر نرخ تورم، ارزش پول ملی، تعادل بین عرضه و تقاضا و نیز چشم‌انداز آتی بخش مسکن اقدام به تخمین میزان حباب نرخ مسکن در ۲۵ شهر بزرگ دنیا کرده است. شاخص حباب مسکن یو بی‌اس به صورت یک عدد بین محدوده منفی ۱.۵ تا مثبت ۲.۵ نوسان می‌کند که محدوده منفی نیم تا مثبت نیم بیانگر نرخ منصفانه، بالاتر از نیم بیانگر حباب قیمتی و کمتر از نیم هم بیانگر نرخ کمتر از ارزش ذاتی است.

۱- فرانکفورت- آلمان: شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۲.۱۶ واحد
۲- تورنتو- کانادا: شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۲.۰۲ واحد
۳- هنگ کنگ:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۹۰ واحد
۴- مونیخ- آلمان:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۸۴ واحد
۵- زوریخ- سوئیس:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۸۳ واحد
۶- ونکوور- کانادا:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۶۶ واحد
۷- استکهلم- سوید:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۶۲ واحد
۸- پاریس- فرانسه:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۵۹ واحد
۹- آمستردام- هلند:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۵۸ واحد
۱۰- توکیو- ژاپن:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۴۶ واحد
۱۱- سیدنی- استرالیا:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۳۹ واحد
۱۲- میامی- امریکا:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۲۴ واحد
۱۳- لس آنجلس- امریکا:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۲۰ واحد
۱۴- ژنو- سوئیس:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۱۸ واحد
۱۵- لندن- انگلیس:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۱۰ واحد
۱۶ مسکو- روسیه:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۰۸ واحد
۱۷- تل آویو- اسرائیل:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۱.۰۷ واحد
۱۸- سن فرانسیسکو- امریکا:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۰.۷۴ واحد
۱۹- بوستون- امریکا:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۰.۷۰ واحد
۲۰- نیویورک- امریکا:شاخص نرخ مسکن یو بی‌اس: ۰.۵۴ واحد

زیر ذره بین

مردم چقدر اسکناس و سکه دارند؟

طبق آخرین اعلام بانک مرکزی، تا پایان مردادماه سال جاری معادل ۷۲ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان از انواع اسکناس و سکه‌ها در اختیار مردم است. به گزارش بانک مرکزی، تا پایان مردادماه سالجاری، ۸۳ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان اسکناس و مسکوک در گردش بوده که این رقم در قیاس با مدت مشابه سال قبل ۱۶.۵ درصد رشد دارد و نسبت به پایان سال گذشته نیز ۲.۶ درصد افزایش یافته است.

از ۸۳ هزار و ۶۰۰ میلیارد اسکناس و مسکوک موجود شبکه بانکی ۷۲ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان در دست مردم در گردش است که این مبلغ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۲۲.۵ درصد رشد داشته و نسبت به پایان سال گذشته با ۱.۱ درصد کاهش مواجه شده است.

بر این اساس، معادل ۹۳۰۰ میلیارد تومان نیز از اسکناس و سکه‌های موجود در بانک‌ها قرار دارد که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۰.۵ درصد کاهش داشته و در مقایسه با پایان سال گذشته معادل ۳۷.۹ درصد افزایش یافته است. اما موجودی اسکناس و سکه در بانک مرکزی به بیش از ۱۶۰۰ میلیارد تومان می‌رسد که افزایش ۴۰۰ میلیاردی نسبت به پایان سال قبل دارد و از این موجودی اسکناس و سکه در بانک مرکزی، هر زمان که لازم باشد بنابر نیاز بازار تزریق خواهد شد.

رشد ۴۰ درصدی نقدینگی

بانک مرکزی میزان نقدینگی در پایان مردادماه ۱۴۰۰ را بیش از ۳ هزار و ۹۲۱ هزار میلیارد تومان اعلام کرد که حاکی از رشد ۳۹.۱ درصدی نسبت به مردادماه سال ۹۹ است.

به گزارش خبرگزاری مهر، بانک مرکزی با انتشار گزیده آمارهای اقتصادی در پایان مردادماه ۱۴۰۰، حجم نقدینگی را ۳۹ هزار و ۲۱۴ هزار میلیارد ریال اعلام کرد که حاکی از رشد ۳۹.۱ درصدی نقدینگی نسبت به پایان مرداد ۹۹ است. این در حالی است که این شاخص نسبت به اسفندماه ۹۹ معادل ۱۲.۸ درصد رشد داشته است. ضریب فزاینده نقدینگی در پایان مردادماه امسال ۷.۶۰۱ بوده که ۲.۱ درصد نسبت به مرداد ۹۹ افت داشته است.

خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های بانک مرکزی

میزان دارایی‌های خارجی بانک مرکزی در پایان مرداد ۱۴۰۰ به ۶۵۵۶.۷ هزار میلیارد ریال رسید که حاکی از رشد ۱۶.۴ درصدی نسبت به مرداد ۹۹ است. همچنین خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی با ۵۰ درصد رشد نسبت به مرداد سال قبل ۲۰۱۴.۵ هزار میلیارد ریال و مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها با ۶.۸ درصد رشد به ۱۲۴۲.۴ هزار میلیارد ریال رسید.

وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی

این گزارش حاکی است، میزان دارایی‌های خارجی در این بخش با ۹۸.۴ درصد رشد نسبت به پایان مرداد سال قبل همراه بوده و به ۱۳۷۵۱.۲ هزار میلیارد ریال رسید. حجم اسکناس و مسکوک نیز با ۱۰.۵ درصد افت به ۹۳.۲ هزار میلیارد ریال رسید. سپرده بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی نزد بانک مرکزی با ۴۷.۹ درصد افزایش نسبت به مرداد ۹۹ به ۴۳۳۹.۶ هزار میلیارد ریال رسید.

همچنین بدهی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به بانک مرکزی نیز در پایان مرداد ۱۴۰۰ با ۶.۸ درصد افزایش به ۱۲۴۲.۴ هزار میلیارد ریال رسیده است.

خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های بانک‌های تجاری

میزان دارایی‌های خارجی بانک‌های تجاری کشور در پایان مرداد ۱۴۰۰ معادل ۱۹۵۱.۴ هزار میلیارد ریال است که نسبت به مدت مشابه سال پیش ۱۵۹.۲ درصد رشد نشان می‌دهد. سپرده بانک‌های تجاری نزد بانک مرکزی نیز ۸۱۵.۷ هزار میلیارد ریال بوده که ۲۳.۹ درصد کاهش یافته است.

جمع کل دارایی‌های بانک‌های تجاری در دوره مورد بررسی، ۱۲۲۸۱.۵ هزار میلیارد ریال بوده که به نسبت مرداد ۹۹ دارای ۶۰.۸ درصد رشد است و میزان بدهی بانک‌های تجاری به بانک مرکزی در پایان مرداد ۱۴۰۰ به ۷۴.۷ هزار میلیارد ریال رسیده که ۴۶.۶ درصد نسبت به سال قبل رشد داشته است.

وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های بانک‌های تخصصی

بر پایه این گزارش، میزان دارایی‌های خارجی بانک‌های تخصصی در پایان مرداد ۱۴۰۰ معادل ۳۳۷۹.۶ هزار میلیارد ریال است که نسبت به سال قبل ۷۷.۸ درصد رشد یافته است.

جمع کل دارایی‌های بانک‌های تخصصی در این دوره رقم ۱۲۳۶۵.۱ هزار میلیارد ریال است که ۴۴.۷ درصد رشد دارد. همچنین میزان بدهی بانک‌های تخصصی به بانک مرکزی ۴۷۰.۹ هزار میلیارد ریال است که معادل ۵.۵ درصد نسبت به پایان مرداد ۹۹ کاهش داشته است.

دریچه

جایگزینی برای ارز ۴۲۰۰ تومانی

درحالیکه موضوع حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی مجدد بر سر زبان‌ها افتاده است، یک کارشناس اقتصادی معتقد است حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی می‌تواند جو روانی منفی بر قیمت کالاهای اساسی و اقتصاد بگذارد که در این زمینه لازم است دولت، موج افزایش شدید قیمت‌ها را کنترل کند و سپس به سمت حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی برود.

کامران ندری در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: دولت منابع ارزی حاصل از فروش نفت را با قیمتی پایین‌تر از قیمت بازار به واردکنندگان می‌فروشند تا کالاهای اساسی وارد شده را با یک حاشیه سودی در اختیار واحدهای تولیدی یا مردم قرار دهند که قیمت این کالاها در اقتصاد افزایش پیدا نکند. در برخی از کالاها چون دارو به این هدف دست یافته‌اند و ارز ۴۲۰۰ تومانی مقداری مانع از افزایش قیمت این کالاها شد اما برای دیگر کالاهای اساسی هدف دولت محقق نشد و بالعکس آن کالاها با افزایش قیمت مواجه شدند.

وی افزود: اکنون دولت به دلیل انحراف ارز ۴۲۰۰ تومانی از هدف رسیدن کالاهای اساسی به دست مردم با قیمت کمتر، به فکر حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی افتاده است که بدین منظور برای حمایت از مصرف‌کنندگان پس از حذف این ارز در اقتصاد ایران، باید یارانه‌های نقدی پرداخت کند و درآمد حاصل از حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی را به صورت یارانه نقدی در اختیار همه مردم به صورت مساوی قرار دهد.

زمان مناسبی نیست

این کارشناس اقتصادی ادامه داد: در این مقطع اثرات روانی حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، حذف آن را دشوار می کند زیرا، مردم به خاطر افزایش مداوم قیمت‌ها نسبت به دولت بی‌اعتماد شده‌اند که اجرای این برنامه ممکن است با شسکت مواجه شود و اثرات غیرقابل کنترلی را در جامعه ایجاد کند. در شرایط فعلی که دولت موفقیتی در مهار قیمت‌ها کسب نکرده است، موج روانی منفی بر اقتصاد خواهد داشت.

ندری با تاکید براینکه اکنون زمان مناسبی برای حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی نیست، بیان کرد: دولت اولین کاری که باید کند این است که تورم را کنترل و اعتماد از دست رفته مردم را احیا کند و سپس سراغ حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی برود.

وی گفت: به دلیل بی‌اعتمادی مردم به توان دولت برای مهار تورم، حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی می‌تواند بر قیمت کالاهای اساسی و تا حدودی بر بازار ارز نیز تاثیر منفی خواهد شد.

روی خط آمار

کاهش ظرفیت پالایش نفت کشور

با وجود اینکه ایران یکی از بزرگترین دارندگان ذخایر نفتی دنیا به حساب می آید اما در حوزه پالایشی عقب ماندگی محسوسی را نسبت به سایر کشورها تجربه کرده است؛ به طوری که در حال حاضر ظرفیت پالایشی دنیا حدود ۹۵ میلیون بشکه بوده، در حالی که ظرفیت پالایشی ایران روزانه به ۲.۱ میلیون بشکه می‌رسد و این اعداد بیانگر سهم ۲ درصدی ایران از ظرفیت پالایشی دنیاست. به گزارش ایسنا، برای جبران این عقب ماندگی بند «الف» ماده ۴۴ قانون برنامه ششم توسعه دولت را مکلف کرد تا به منظور افزایش ارزش افزوده انرژی و تکمیل زنجیره ارزش در طول اجرای قانون برنامه اقدام‌هایی را انجام دهد، از جمله این اقدامات این بوده که تسهیلات لازم برای ایجاد ظرفیت پالایش مقدار دو میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه در روز نفت خام و میعانات گازی با ضریب پیچیدگی بالا توسط بخش غیردولتی را به نحوی برنامه‌ریزی و اجرا کند تا ترکیب تولید فرآورده آن‌ها اساساً به محصولات سبک‌تر و میان تقطیر اختصاص یابد و سهم نفت کوره در الگوی پالایش از ۱۰ درصد بیشتر نشود.

نگاهی به آمار و ارقام توسعه پالایش کشور گویای غفلت دولت یازدهم و دوازدهم به بهانه اصل ۴۴، نبود سرمایه گذار و توجیه ناپذیر بودن ساخت پالایشگاه و در کنار آن توجه به خام فروشی آسیب جدی را به بدنه صنعت نفت کشور وارد کرده است. از سوی دیگر باید گفت واگذاری شتابزده پالایشگاه‌ها به بخش خصوصی و عدم توجه سهامداران جدید و همچنین عدم تمرکز وزارت نفت وقت به ضرورت اجرای طرح های توسعه ای پالایشگاه‌ها منجر به این امر شد تا نه تنها افزایش ظرفیت تولید اتفاق نیفتد بلکه به دلایل متعددی از جمله عدم نوسازی تجهیزات پالایشی به کاهش ۱۱ درصدی در ظرفیت پالایش نفت خام کشور طی ۸ سال گذشته انجامید. با نگاهی به آمار و ارقام موجود پالایشگاه های نفتی کشور، کاهش ظرفیت پالایشی کاملا محسوس است. آمار بیانگر این است که طی ۸ سال گذشته در مجموع یک افت ۱۱درصدی در صنعت پالایش نفت کشور رخ داده است. بدین ترتیب که از سال ۱۳۹۲ تا سال ۱۳۹۹ با سقوط ۲۱۴ هزار بشکه یک روند نزولی در میزان پالایش نفت خام در پالایشگاه ها کشور به ثبت رسیده است. در این تراز کاهش تولید سهم پالایشگاه آبادان ۶۸ هزار بشکه، پالایشگاه بندرعباس ۴۸ هزار بشکه، پالایشگاه اصفهان ۴۰هزار بشکه و پالایشگاه تهران ۲۵ هزار بشکه است. همچنین این روند در پالایشگاه‌های کرمانشاه، لاوان و پالایشگاه تبریز نیز به همین روال بوده به طوری که هرکدام به ترتیب رشد منفی ۲۰۰۰ بشکه، ۱۸ هزار بشکه و ۶۰۰۰ بشکه را تجربه کرده اند. طی این ۸ سال تنها در پالایشگاه شازند میزان تولید دو درصد افزایش داشته است. لازم به ذکر است طی ۸ سال گذشته تنها پالایشگاه با خوراک میعانات گازی با ظرفیت روزانه ۴۰۰ هزار بشکه در روز وارد مدار تولید شده است. این درحالی است که اگر افزایش راندمان و میزان تولید ۹ پالایشگاه نفتی به موازات پالایشگاه میعانات گازی ستاره خلیج فارس افزایش می یافت می توانست در دوره تحریم روند صادرات فرآورده های نفتی رشد بسیار بیشتری پیدا کند و ارزآوری حاصل از آن می توانست کمک شایانی به اقتصاد کشور کند.

به گفته تحلیلگران، باید گفت طی سال های گذشته در شرایطی که تحریم های یک جانبه غرب به کاهش شدید صادرات نفت خام کشور منجر شده بود انتظار می رفت که با تکیه بر اقداماتی چون بهینه سازی و نوسازی واحدهای پالایشی میزان بیشتری از ذخایر نفتی را پالایش کرد تا در نتیجه صادرات نیز رونق بیشتری بگیرد. باتوجه به اهمیت موضوع دولت سیزدهم از زمان شروع فعالیت خود وعده‌هایی را در این باره مطرح کرده است تا به صورت جدی‌تر در تدارک توسعه طرح های پالایشی در کشور باشد. آنطور که جواد اوجی - وزیر نفت وعده داده از اقدام‌های مهم در برنامه کار وزارت نفت در دولت سیزدهم، اجرای طرح‌های ارتقای کمّی و کیفی پالایشگاه‌های موجود کشور با هدف افزایش تولید محصولات با ارزش بالاتر به‌ویژه تأمین خوراک پتروشیمی است. از سوی دیگر، جلیل سالاری - مدیر عامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران نیز به تازگی اعلام کرده که توسعه صنایع پالایشی خط بطلانی بر تفکر سنتی خام فروشی است، هر چه از خام‌فروشی منابع هیدروکربوری به سمت احداث پتروپالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها وسپس توسعه صنایع تکمیلی حرکت کنیم، میزان ایجاد ارزش افزوده واشتغالزایی و تحریم‌گریزی به طورقابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد. کارشناسان تاکید دارند که بی شک تحقق توسعه نیازمند فراهم شدن زیرساخت‌ها و انجام مباحث کارشناسی است، اگر وعده توسعه پالایشگاه‌سازی دولت جدید بر این مدار پیش برود قطعا شاهد تاثیرات مثبت آن برای کشور خواهیم بود، لذا باید منتظر ماند تا عزم دولت برای توسعه به طور کامل آشکار شود.